Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

2-йил чиқиши. 6 ИЮЛЬ 1967 й. ПАЙШАНБА № 156 (311) БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

БАЙРАМГАЧА 42000 КЎЙЛАК

Шаҳар комсомоллари Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун астойдил ғайрат қилмоқдалар.

Тошкентдаги пайпоқ-трикотаж бирлашмаси ишчиларининг кўпчилигини ёшлар ташкил этади. Фабрика бичув-тикув цехларининг ишчилари кунлик нормани бир ярим, икки баравар қилиб бажарадилар. Тикув цехининг Рая Бектошева, Мўътабар Яхёева, Карима Ҳошимова каби қизлари илғор тикувчилардандир.

Цехда кунига 350 га яқин кўйлак тикилади. Цех аъзолари Улуғ Октябрь 50 йиллиги байрамигача 42000 га яқин кўйлак тикишга аҳд қилишди.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

Қардош республикалардан келган бинокорлар тошкентликларга, ой сайин ўнлаб уй-жой, мактаб, боғча ва бошқа биноларни топширмоқдалар. Яқинда қуйидаги қурилиш ташкилотлари ўзларининг навбатдаги уйларини фойдаланишга топширишди.

✦ ✦ ✦

Украина. Тошкентга келгандан буён «Украинадан 27 миллион дона ғишт, 60 минг квадрат метр ҳар-хил ойна, 30.5 минг тонна цемент. 9,5 минг тонна металл ва кўпгина бошқа қурилиш материаллари келтирилди.

Новосибирск. Новосибирск бинокорлари Чилонзор массивида навбатдаги 80 квартирали уйни фойдаланишга топшириш учун тахт қилиб қўйдилар.

Свердловск. Свердловск бинокорлари Ц-4 кварталида 1000 ўринли мактаб қурмоқдалар. Ўқув корпуси август ойида пардозлаш учун топширилиб, муддатидан анча олдин қуриб битказилади:

Донецк. Кончилар шаҳрининг бинокорлари ўзлари қураётган биринчи уй-жой биносини топширишга тайёрлаб қўйдилар.

Харьков. Харьковликлар иккинчи 80 квартирали уйни қуриб битказдилар. Бу йил улар тошкентликларга ҳаммаси бўлиб 7000 квадрат метр уй-жойни фойдаланиш учун топширадилар.

Пойтахт бунёдкорлари

ЧИЛОНЗОРДАН КУЙБИШЕВ РАЙОНИГА

Ленин орденли «Главмосстрой» бинокорларининг катта отряди шаҳримизга келганига бир йилдан ошди. Ўтган йили қурилиш поездининг юзлаб бинокорлари Чилонзор районида ўзларига чодир шаҳарча қуриб олган эдилар.

Яхши ниятлар билан бу ерга келган Ленин орденли бинокорлар иши билан танишдик. Чилонзорнинг ўтган йили бўш ўтган жойларининг бир қисмини улар қурилиш майдони қилиб ажратиб олдилар. Унга 26-квартал номи берилди. Ҳар ким ўз касби бўйича иш бошлади.

Анатолий Андреевич ана шу кварталда бунёд этилган дастлабки бинонинг пойдеворига асос солганлардан бири. Ўтган қисқа вақт ичида тажрибали бунёдкорлар бутун бир кварталии тикладилар. Кўчанинг икки бетида қад кўтариб турган биноларнинг ҳаммасини бирма-бир кўздан кечириш кийин, албатта. Бу уйларнинг сони ҳозир 40 тадан ортиб кетди. Унинг ҳар бири 60 хонадонга мўлжаллаб қурилгандир. Кенг ва ёруғ хоналарда истиқомат қилаётган ҳамшаҳарларимиз пойтахт бинокорлари туҳфасидан мамнун бўлмоқдалар.

Москвалик бинокорлар 26-кварталда истиқомат киладиган оилалар фарзандлари учун ҳам катта ғамхўрлик қилмоқдалар. Кварталда ишлаб турган икки қаватли болалар ясли ва боғчаси ҳам шулар меҳнатининг самарасидир. Бу ерда 620 ўринли мактаб қурилиши тезкорлик билан олиб боріляпти.

— Мактаб асосан тўртта корпусдан иборат қилиб қуриляпти. — дейди «Главмосстрой» 179-қурилиш бошқармасининг бошлиғи Павел Григорьевич Гайнов. — Кварталдаги ишларимиз поёнига етай деб қолди. Бу ерда сўнгги 29-уй, мактаб ва унинг спорт иншооти қурилишигина қолди, холос.

— Қурилиш бошқармамизда пойдевор ишларини Виктор Канабеев бошлиқ 16 кишилик комплекслашган бригада олиб бормоқда. Сифатли бинолар қуришда ўзаро ва бригадалараро социалистик мусобақа кенг авж олдириб юборилган. Ўрток Канабеев бригадаси доимо биринчиликни қўлдан бермай келяпти.

Ҳақиқатда ҳам 26-кварталдаги 20, 30, 31-уйлар пойдеворини қуриб тамомлаган бу бригада аъзолари эндиликда шаҳардаги марказ қурилишарида иш олиб боришяпти. Улар Олой бозори атрофидаги марказий қурилиш майдонларида 12 ва 13-корпусларга асос солишди.

— 21-корпус пойдевори шу ойда тугалланади, — дейди ўрток Канабеев. 12, 13-корпуснинг ҳар бири тўрт қаватли ва 40 квартирали бўлади. 21-корпус 52 квартирали бўлиб, 6 секцияли қилиб қурилади.

— Бу уйларга аҳоли қачон кўчиб киради?

— Уйларни август ойида давлат қабул комиссиясига тақдим этмоқчимиз. Бунга етарли имконият бор. Чунки, 12 ва 13-корпусларнинг учинчи қаватига ғиштлар терилмоқда. 15 ва 16-корпусларда ҳам биринчи қаватга ғишт терила бошланди.

— Мен Москвадаги металл эритмалари экспериментал заводида пайвандчи бўлиб ишлардим, — дейди суҳбатдошимиз Анатолий Андреевич Колачев.

— Бу ердачи?

— Канабеев бригадасида ўз касбимни давом эттиряпман. Мен Виктор билан заводда қуюв цехида бирга ишлардим. Ҳозир Гоголь ва Пушкин кўчаларида Ц-2 қурилишида ишлаяпмиз.

Москвалик бинокорлар ўзларининг Чилонзор районидаги сўнгги қурилишларда иш олиб боришяпти. Уларнинг юбилей йилидаги ишлари ва режалари катта. Тез орада улар Куйбишев районида марказий қурилиш ишларини авж олдириб юборадилар.

А. ОБИДХУЖАЕВ.

Коммунистик меҳнат зарбдори пешқадам электр-слесари Г. Сапожников Тошкентдаги «Авторемдеталь» заводи электр цехининг илғор ишчисидир. Завод комсомолларининг етакчиси коммунист Г. Сапожников ёш ишчиларнинг устози ва дўсти ҳисобланади.

СУРАТДА: Г. Сапожников.

ЗОНАЛАР ОША

Тошкент Давлат университети география факультетининг 30 студенти бепоён Ватанимиз бўйлаб саёҳатга жўнайдилар. Улар саҳро, чўл, ўрмон тундра зоналарини босиб ўтадилар. Тошкент-Свердловск-Нижнитагиль-Свердловск-Ленинград-Петродворец-Рига-Майоров-Рига-Москва-Куйбишев-Тошкент маршрути бўйлаб кезиб чиқадилар.

— Бу практикамиздан асосий мақсад, — дейди старший ўқитувчи. Т. Эгамбердиев, — назарий билимни мустаҳкамлаш, студентларни атрофлича билимга эга қилишдир.

Биз машҳур завод, фабрикаларнинг иш методларини, ўрнашган территорияларини ўрганамиз, шаҳарларнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирамиз.

Практикага старший ўқитувчи Т. Эгамбердиев билан Т. Скворцовалар раҳбарлик қиладилар.

ЁЗ ГАШТИ

Чўпонотада жойлашган Гагарин номли пионерлар лагерида иккинчи мавсум бошланди Бу ерда биринчи мавсумда беш юздан ортиқ пионер ва октябрятлар хордиқ чиқаришди.

Лагернинг иккинчи мавсумида дам олиш учун бу ерга ҳозирдаёқ беш юздан ортиқ ўқувчилар келишди. Буларнинг баъзилари иккинчи марта хордиқ чиқараётирлар. Жами 11-та отряд тузилди.

Радио карнайлардан «Ҳар доим бўлсин қуёш» қўшиғининг қувноқ оҳанглари янграмоқда.

Лагерда дам олувчилар учун ҳаммаси муҳайё, хиёбонлар болалар ҳаёти ва ўқишига оид расм ва плакатлар билан безатилган. Улар усти ёпиқ айвончаларда суҳбатлашиб ўтиришибди.

Болалар шаҳар айланиб, экскурсияга чиқадилар, пойтахтнинг янги қурилиш майдонлари ва диққатга сазовор жойлари билан танишадилар. Кечқурунлари кино кўрадилар.

Юбилей йилида матбаатчиларнинг уч мингга яқин фарзандлари ўзларининг севимли лагерларида ёз гаштини сурадилар.

ФОНЕТИК КАБИНЕТ

Тошкент Давлат медицина институти қулоқ, томоқ ва буруҳ касалликлари клиникасида бўлган киши овозни ҳам даволаш мумкинлигига ишонч ҳосил қилади. Медицина фанининг бу соҳаси бўйича ишлаётган хирург-оториколяринологлардан бири Р. Ҳамроевадир. Бу жонкуяр ижодкор чинакам санъат ошиғидир. Унинг ташаббуси билан клиникада алоҳида фонетик кабинет ташкил этилди.

Ўрта Осиёда ҳозирча ягона бўлган янги кабинет товуш торлари касалликларини ўрганиш ва даволаш бўйича кузатиш ишларини олиб бормоқда. Бунда олима Р. Ҳамроеванинг хизматлари катта бўляпти. Ҳозир бу шифокор «Оҳангдор овозларни даволаш» деган темада докторлик диссертациясини тайёрлашга киришди.

КОМСОМОЛЛАР ТАШАББУСИ

Ҳар йили ёз фаслида комсомолларимиз катта қурилишларга, бўз ерларни ўзлаштиришга енг шимарадилар. Ўтган йили иттифоқ комсомолларининг «Дўстлик» деб аталган отряди улкан ишларни амалга оширишда муносиб ҳиссаларини қўшди.

Бу йил ҳам комсомоллар ташаббуси билан «Ўзбекистон» отряди тузилди. Отряд аъзолари Чорвоқ ГЭС-даги қурилишларда ишлаш учун комсомол йўлланмаси билан жўнаб кетдилар. Ўтган йилнинг ўзидаёқ комсомоллар тошкентликлар учун 8.900 квадрат метр уй-жой қуриб битказишди. Бу ишда шаҳримиз комсомол ўқувчиларининг ҳам хизматлари катта бўлди. Улар ўқишдан бўш вақтларида қурувчи ота-оналари билан ёнма-ён туриб меҳнат қилдилар.

Тошкентдаги 20-мактаб комсомоллари ленинградлик, москвалик, грузиялик, озарбайжонлик қурувчилар билан ёнма-ён ишлаб дўст бўлиб қолишган.

Яқинда бу мактаб комсомоллари ажойиб иш бошладилар. Улар ўз кучлари билан мактабни ремонт қилишга киришдилар. Тезда дурадгор, бўёқчи, сувоқчилар, ғишт терувчилар бригадалари тузилди. Бунда 150 дан ортиқ комсомол иштирок этди. Улар мактаб ҳовлисидаги ариқ четларига бетон ётқиздилар, бу ерда очилган лагерга айвончалар қуришди. Бунда Бадриддин Тожиддинов раҳбарлик қилаётган бригада ўқувчиларидан Рустам Тошматов, Комил Хонимов, Дилбар Азимовалар актив иштирок этишди.

Ғишт терувчилар мактаб деворига ғишт теришди. Устахона деворини ҳам янгидан қуришди. Дурадгорлар 100 дан ортиқ стул, 300 дан ортиқ парта тузатишди. Абдувосиқ Раупов, Жўра Шарипов, Йўлдош Алимовлар ишларни астойдил бажаришди.

Мактаб комсомолларининг бу ишидан ҳамма хурсанд. Улар ремонт учун ажратилган 1000 сўм пулни тежаб қолдилар.

ЯНА БИР САЙЛГОҲ

Пойтахтимиз ҳусни йилдан-йилга ўзгариб, янги боғ, хиёбон, сайлгоҳ ва йўлкалар барпо этилмоқда. Чилонзор районида барпо этилган «Ўзбекистон комсомолининг 40 йиллиги» номли маданият ва истироҳат боғи ҳам шаҳримизнинг ҳуснига ҳусн қўшди. Волгоград кўчаси ёнидаги 20 гектарлик боғ ўртасида беш гектар майдонда кўл қурилди.

Янги маданият ва истироҳат боғининг директори ўрток Худойназар Эрназаров куни кеча кўлга сув қуйилганини хабар қилди.

ДЎСТЛИК ВА ҚАРДОШЛИК ШАРТНОМАСИ

4 июлда Катта Кремль саройида СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети Ташқи ишлар комиссияларининг қўшма мажлиси бўлди.

Комиссиялар бу мажлисда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Болгария Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида тузилган шартномани ратификация қилишни СССР Олий Совети Президиумига тавсия қилиш ҳақида якдиллик билан қарор қабул қилдилар.

Комиссияларнинг ишида уларнинг раислари — СССР Олий Советининг депутатлари М. А. Суслов ва Б. Н. Пономарев қатнашдилар. СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси Ю. И. Палецкис, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе мажлисда ҳозир бўлишди.

СССР Олий Совети Президиуми 1967 йил 12 майда Софияда имзоланган шартномани ратификация қилиш тўғрисида СССР Министрлар Советининг таклифини комиссияларнинг ўз фикрини билдиришлари учун ҳавола қилган эди. (ТАСС).

СИДҚИДИЛДАН

Катта шаҳримизни доимо озода тутиш осон иш эмас, албатта. Айниқса, зилзиладан сўнг ортиқча чиқиндилар кўпайиб кетди. Булар шаҳарни озода тутувчиларга кўп қийинчиликлар туғдирмоқда. Шундай бўлсада, шаҳар санитария хизмати кўрсатиш коллективи дуруст иш олиб боряпти.

Бу коллективда ўз ишига ва бурчига садоқат билан хизмат қилаётган кишилар оз эмас, албатта. Шунинг учун ҳам кўпчилик кўчалар озода сақланяпти, ахлат ва чиқиндилар ўз вақтида олиб кетилмоқда.

Шофёр Турғун Йўлдошев ва ишчи Нурмат Исмоилов икки йилдан буён Киров районидаги кўчаларда хизмат қилишяпти. Улар Киров районидаги автомобиль йўлларн механизация базасида ишлашади.

Бу йигитлар райондаги Низомий, Тимирязев, Фирдавсий каби 29 та кўча ва тупикларни озода тутишга улгурмоқдалар.

Шу давр ичида аҳоли булардан бирон марта ҳам норози бўлмади. Чунки, улар ўзларига ажратиб берилган участкаларда сидқидилдан хизмат қилишяпти.

ХАЛҚАРО ВИСТАВКАДА

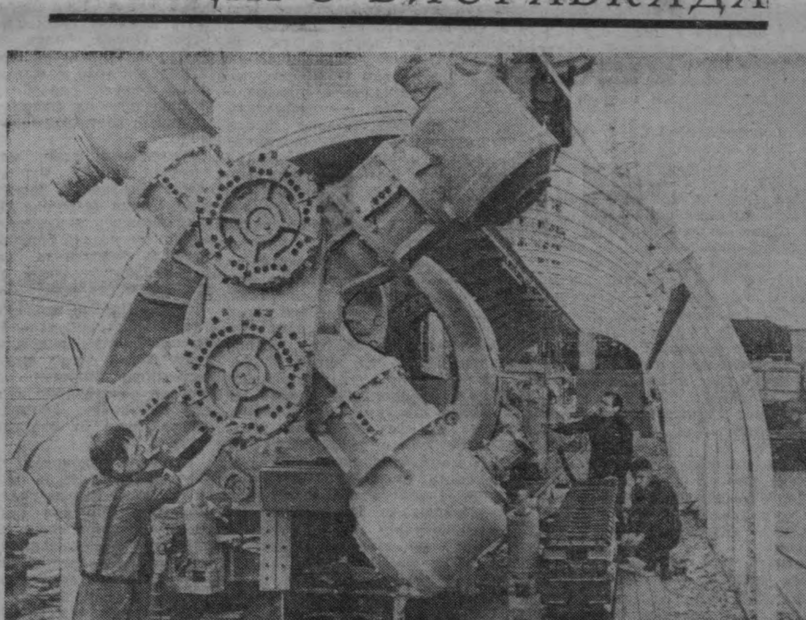

МОСКВА. 8 июлда Горький номли Марказий маданият ва истироҳат боғида «Интергормаш» кон ускуналари Халқаро виставкаси очилади. Бу виставка кончиларнинг Халқаро конгрессига бағишланган. Паркнинг 30 минг квадрат метрдан ортиқ территориясини виставка қатнашчилари бўлган 18 мамлакатдан келтирилган экспонатлар эгаллайди.

Виставкада кон ускуналарига оид техника асарлари экспозицияси ташкил этилади. Бу экспозицияда 155 та чет эл фирмалари ҳамда 37 та нашриёт чиқарган қўлланмалар намойиш қилинади. Бу фирма ва нашриётлар ўзларининг сўнгги нашр этган китобларини юбордилар. Бу китобларнинг номи мингдан ортиқдир. Ана шу экспозициялар учун энг сифатли, ёруғ ва катта хона ажратиб берилган.

СУРАТДА: кон йўлакларини ўйдиган комбайн монтажи. (Совет бўлими).

Б. Трепетов фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

САВДО ТАРМОҚЛАРИ КЕНГАЙМОҚДА

Чилонзор районидаги Савдо маркази маъмурияти аҳолини ёз ва қиш фаслида сабзавот, картошка, мева билан муттасил таъминлаб туриш мақсадида савдо тармоғини кенгайтирди. Савдо марказининг орқа томонида аҳолига ана шундай маҳсулотлар билан савдо қиладиган катта павильон қурилиб, ишга туширилди.

Шу ерлик аҳоли уч қисмдан иборат павильондан ўзининг турли ноз-неъматларини харид қилмоқдалар. Ҳар куни неча тонналаб арзон баҳодаги сабзавот, мева ва картошкани «Ташплодоовошторг» ташкилоти ва У. Юсупов номли Халқобод мевачилик комбинати етказиб турибди.

ҚУРОЛЛИ КУЧЛАР САФИГА МУНОСИБ ЎРИНБОСАРЛАР

Кремлда ҳарбий академияларни битириб чиқувчилар шарафига қабул маросими

Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти ҳарбий академияларини битириб чиққан офицерларнинг янги отрядига эга бўлмоқда. Замонавий ҳарбий фан ва энг янги жанговар техника асосларини эгаллаган юқори малакали мутахассислар яқин кунларда қисм ва қўшилмаларга жўнаб кетадилар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Ҳукумати 5 июлда Кремлда олий ҳарбий ўқув юртларини битириб чиқувчилар шарафига традицион қабул маросими ўтказишди. Катта Кремль саройида ҳарбий академияларнинг профессорлари ва ўқитувчилари, қардош социалистик мамлакатлар армияларининг олий ҳарбий ўқув юртларимизда ўз билимларини такомиллаштирган генераллари ва офицерлари ҳам бор эди.

Соат 9 дан 30 минут ўтди. Шу ерда ҳозир бўлган кишилар Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко. А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ўртоқларни гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар. Ложаларда СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзолари, СССР министрлари, Давлат комитетларининг раислари, Совет Иттифоқи Маршаллари ўтирибдилар.

Тантанали қабул маросимини СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко очади.

— Олий ҳарбий ўқув юртларини битириб чиқувчилар билан — дейди министр, — Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматини танишгириш шонли традиция бўлиб қолди. Бугун сизлар Совет Иттифоқи Қуролли Кучларининг қудратини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшишга тайёр эканлигингизни Ватанимизга, партия ва халққа маълум қилиш учун шу тантанали учрашувга келдингиз.

Маршал А. А. Гречко битириб чиқувчиларни академияларни муваффақиятли тамомлаб чиққанликлари билан СССР Қуролли Кучлари номидан ва шахсан ўз номидан самимий табриклайди, уларнинг Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти зиммасига юкланган вазифаларни бажаришда катта муваффақиятларга эришувларини тилайди.

— Академияларни битириб чиқувчилар орасида, — дейди министр, — бизга дўст бўлган социалистик мамлакатлар армияларининг офицер ва генераллари ҳақ ҳозир бўлдилар. Министр улар Совет олий ўқув юртларида ўтказилган йиллари тўғрисида яхши хотираларни, энг муҳими социализм ва коммунизм идеалларининг тантанасига юксак ғоявий эътиқодни, шунингдек ўзларининг амалий ишларида мустаҳкам пойдевор бўладиган чуқур ҳарбий билимларни ўзлари билан бирга олиб кетадилар, деб ишонч билдиради.

— Жанговар дўстларимизни, — дейди А. А. Гречко, — Совет Иттифоқида ўқишни тугаллашлари билан табриклаб, уларнинг бутун социалистик лагерни қўриқлаб турган армиялар қардошларча ҳамкорлигини мустаҳкамлаш учун ўз кучларини аямасликларига гамомила аминмиз.

Шундай қилиб, ўртоқлар, деб сўзини давом эттиради министр, ўқиш тамом бўлди. Машаққатли синовлардан ўтилди. Аммо бундан ҳам оғирроқ синовлар олдимизда турибди, деб айтсам хато қилмаган бўламан.

Олий ҳарбий ўқув юртларида ўқишни тамомлашингиз Исроилнинг араб давлатларига қарши ҳарбий агрессияси натижасида халқаро майдондаги вазият ғоят кескинлашган бир даврга тўғри келди. КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленуми ғарбдаги реакцион доиралар ва аввало Америка Қўшма Штатларидаги реакцион доиралар тайёрлаган бу агрессиянинг империалистик моҳиятини ленинча донолик билан очиб ташлади. Марказий Комитетнинг июнь Пленуми, бутун совет халқи ва унинг Қуролли Кучлари Яқин Шарқда Исроил агрессиясини даф қилиш учун КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва Совет ҳукумати томонидан кўрилган чораларни қизғин ва якдиллик билан маъқуллади лар.

Кейинги вақтлардаги воқеалар биздан қўшинларнинг ҳушёрлигини, жанговар тайёргарлигини оширишга кўпроқ эътибор беришни талаб қилади. Ҳар бирингиз Ватанни ҳимоя қилмоқ учун янада зўр жавобгарликни ҳис этишингиз керак, Қуролли кучларнинг ҳозирги шароитда ҳал этадиган вазифаларининг аҳамияти ва муҳимлигини янада чуқурроқ тушуниб олишингиз керак ва сиз қўмондонлик қиладиган, ёки ишлайдиган қисм ёхуд муассасанинг жанговар тайёргарликнинг юксак даражасида бўлиши учун бутун кучингизни ва ҳосил қилган билимларингизни сарф қилишингиз лозим.

КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги тўғрисидаги тезислари совет жангчиларини ғоявий жиҳатдан бойитувчи манбадир. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми бу тезисларни тасдиқлади. Ана шу тезисларни ўрганиш шахсий составни коммунистик идеалларга, ўз Ватани, ўз халқига чексиз садоқат руҳида, интернационализм руҳида, социалистик ватанни ҳимоя қилиш учун доим шай бўлиб туриш руҳида тарбиялашга ёрдам беради.

Турмуш сизнинг олдингизга кўп вазифалар қўяди. Ҳар бирингиз ўз постингизда нечоғли кўп ғайрат ва ташаббус кўрсатадиган бўлсангиз, бу вазифалар шунчалик муваффақиятли ҳал этилади. Энг муҳими шуки, ишда партиявийлик бўлиши, сизга топширилган катта ишдан манфаатдорлик ва бу иш учун шахсан жавобгарлик бўлиши керак.

Биз бу учрашувда, дейди министр, ҳарбий ўқув юртлари профессор ва ўқитувчиларининг улкан меҳнатини тақдирламоқдамиз. Сизнинг мураббийларингиз ўқиш процессини ҳозирги замон офицери олдига қўйилаётган талабларга мувофиқ уюштириш учун кўп куч ва ғайратларини сарф қилдилар. Улар ўзларининг бутун бой тажрибасини, ҳамма билимларини чинакам мутахассислар тайёрлашга бағишладилар.

Министр СССР Қуролли Кучлари номидан гапириб, ҳарбий кадрлар тўғрисида, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг қудратини мустаҳкамлаш тўғрисида жуда катта ғамхўрлик қилаётганликлари учун Коммунистик партия ленинчи Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига самимий ташаккур изҳор қилади. СССР Қуролли Кучлари, дейди министр, бундан буён ҳам Ватанимизни ҳеч оғишмай қатъият билан қўриқлайдилар.

Совет Иттифоқи Маршали Малиновский номидаги Бронетанк қўшинлари академиясини битириб чиққан майор В. Н. Хазиковга сўз берилади. Шундан кейин поляк қўшинлари полковниги Збигнев Юревич, Ленин номидаги ҳарбий-сиёсий академия кафедрасининг бошлиғи тарих фанлари доктори полковник Е. Ф. Никитин минбарга чиқадилар.

Қабул маросимида ҳамма томонидан самимий кутиб олинган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев нутқ сўзлайди. (Ўрток Л. И. Брежневнинг нутқи газетамизнинг иккинчи саҳифасида эълон қилинмоқда).

ЯНГИ ЛЕКТОРИЙ

Бу янги лекторийни очишда Киров номли маданият ва истироҳат боғи ходимлари ташаббускор бўлдилар. Лекторий «Октябрь туфайли туғилган санъат», деб номланади.

Лекторий уюштирган дастлабки лекциялар совет кино тарихи темаларига бағишланди. Суҳбатлар давомида совет кинематографчилари томонидан суратга олинган биринчи овозсиз ва овозли фильмлар намойиш қилинди.

Боғда шонли Октябрнинг 50 йиллигига бағишланган яна бир яхши тадбир амалга оширилади. «Қуёш порлаб чиқди» номли театрлаштирилган томошали кечага революция ветеранлари ва граждандар урушининг қатнашчиларидан вакиллар таклиф этилди.

ҚУРОЛЛИ КУЧЛАР САФИГА МУНОСИБ ЎРИНБОСАРЛАР

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВнинг Кремлда ҳарбий академияларни битириб чиқувчилар шарафига қабул маросимида сўзлаган нутқи

Азиз ўртоқлар! Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР ҳукумати номидан сизларни ўқишни тамом қилганлигингиз ва олий ҳарбий маълумот олганлигингиз билан табриклашга ва самимий қутлашга рухсат бергайсиз. Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабаларини ҳимоя қилиш, ватанимизни ҳимоя қилиш ишига жондил билан хизмат қилиш йўлида ҳар бирингиз учун кенг имкониятлар очилмоқда.

Қардош мамлакатлардан келиб бизнинг ҳарбий академияларимизда олий ҳарбий маълумот олган жанговар дўстларимизни ҳам чин юракдан табриклашга ва қутлашга ҳамда ўз армияларининг жанговарлик қобилиятини ошириш ва социалистик мамлакатларнинг жанговар ҳамдўстлигини янада мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида самарали ишлашларини тилашга рухсат бергайсиз.

Бу йил ҳарбий академияларни битириб чиқувчилар билан учрашиш маросими алоҳида муҳим вазиятда ўтмоқда. Бу маросим Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50-йилида ўтказилмоқда. Бизнинг бутун мамлакатимиз, бутун совет халқи, ер юзидаги миллион-миллион курашдош дўстларимиз ва ўртоқларимиз мана шу тарихий санани муносиб равишда кутиб олишга тайёрланмоқдалар.

Совет кишилари Совет давлатининг ярим асрлик тарихи давомида В. И. Ленин тузган Коммунистик партия раҳбарлигида эришган ҳамма ғалабалари билан фахрланишга тамомила ҳақлидирлар.

Октябрнинг 50 йиллигини социалистик давлатларнинг улкан оиласи биз билан бирга кутиб олмоқда. Жаҳон социализм системаси Улуғ Октябрь социалистик революцияси ишининг тантанасидир.

Жаҳон мустамлакачилик системаси емирилди. Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқлари халқаро сиёсатда катта роль ўйнай бошладилар.

Октябрь революцияси туфайли вужудга келган жаҳон коммунистик ҳаракати эндиликда катта сиёсий кучга айланди.

Совет халқи капиталистик қуршов шароитида, душманимиз — империализмга қарши шиддатли кураш, турли шаклларда, уруш ва тинчлик шароитида ўтган доимий ва узлуксиз кураш шароитида социализм қурди. 1917 йил октябридан кейин ўтган 50 йилдан қарийб ярми давомида совет кишилари ёки сон-саноқсиз душманларга қарши қуролли кураш билан банд бўлдилар, ёки урушлар етказган оғир жароҳатларни даволаб турдилар. Империалистлар тарихий тараққиёт ғилдирагини орқага буриш, совет кишиларини Октябрь революцияси ғалабаларидан маҳрум қилишга уриниб, шу йиллар ичида ўн миллионлаб совет кишиларини ҳаётидан жудо қилдилар ва халқимизни жуда катта моддий бойликлардан маҳрум этдилар.

Бизнинг халқимиз Совет давлатини ҳимоя қилиш учун, ўзи қурган социалистик жамиятни ҳимоя қилиш учун қудратли армияни, янги типдаги армияни яратди. Душман галалари ёш социализм мамлакатига ҳамла қилган пайтларда қизил аскар либосини кийган ишчилар, деҳқонлар қаҳрамонлик намуналарини кўрсатдилар. Улар Октябрь ғалабаларини қаттиқ туриб сақлаб қолдилар. Биз революциянинг барча қаҳрамонларига, социализмнинг фидокор ҳимоячиларига ўзимизнинг самимий миннатдорчилигимизни ҳозир ва умрбод изҳор қиламиз!

Бизнинг тарихимизда гитлеризмга қарши уруш даври сингари оғир давр ҳам бўлди. Империализмнинг зарбдор кучи бўлган фашизм ҳам ер билан яксон қилинди. Мана шу катта жангда бизнинг қуролли кучларимиз ўзларини сўнмас шон-шуҳрат билан қопладилар.

Октябрь революцияси бошлаб берган янги жамиятнинг тарихи социализмга ҳамла қилишга журъат этганлар тор-мор этилганлигини ҳеч сўзсиз исбот қилмоқда. Социализм ғалабаларига яна қасд қилишга уринганларнинг тақдири бундан бошқача бўлиши мумкин эмас.

Ҳозирги вақтда шонли қуролли кучларимизнинг барча турлари шундай қурол билан етарли даражада таъминланганки (ўртоқлар, сизлар бу қуролни биласизлар), бу қурол Совет Иттифоқи чегараларининг дахлсизлигини ва давлат манфаатларини мустаҳкам қўриқлашга, совет халқига Совет Иттифоқида коммунизм қурилишининг улуғвор вазифаларини осойишта вазиятда ҳал этишга имкон беради.

Бу империализм лагеридаги мухолифларимизга ҳам маълум, албатта ва улар мамлакатимизнинг енгилмас кучга эга эканлиги билан ҳисоблашишга мажбурдир.

Ўртоқлар, сизларнинг ўқишни битириб чиқишингизни шундай бир халқаро вазиятда нишонлаб ўтмоқдамизки, бу вазият бизнинг ҳаммамизга шайланиб туриш ва ҳушёрлигимизни бўшаштирмаслик зарур эканлигини яна эслатиб турибди.

Халқаро вазият ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати масалалари КПСС XXIII съездида қараб чиқилди ва съезд қарорларида белгилаб берилди. Марказий Комитетнинг 1966 йил декабрь ойидаги махсус Пленуми ҳам халқаро масалаларга бағишланди. Маълумки, Марказий Комитетнинг 1967 йилги июнь Пленумида Яқин Шарқда Исроил агрессияси муносабати билан Совет Иттифоқининг сиёсати тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Бизнинг ташқи сиёсатимиз тамомила замон синовидан ўтди. Бу сиёсат совет халқининг, социалистик мамлакатлар халқларининг манфаатларига, ўзининг миллий мустақиллиги учун курашаётган халқларнинг манфаатларига, умумий тинчлик манфаатларига мувофиқдир.

Империализм ҳар томондан зил кетмоқда. У социалистик давлатларнинг халқлари муваффақият билан янги жамият қураётганликлари туфайли ҳам, халқаро ишчилар ҳаракати ҳамда халқларнинг миллий озодлик кураши тобора кенг қулоч ёйганлиги туфайли мустамлака асоратидан қутулган мамлакатлар миллий уйғониш, социал тараққиёт йўлидан олға бораётганликлари туфайли ҳам тағидан зил кетмоқда.

Аммо, империализм тарих саҳнасидан ўз ихтиёри билан чиқиб кетишни истамайди. У, жаҳон социализми ва миллий озодлик курашининг айрим отрядларига зарба беришга уринмоқда. Буни, жумладан, Яқин Шарқдаги воқеалар кўрсатиб турибди. Бу ерда ғарб империалистларига хизмат қилаётган ва улар томонидан рағбатлантирилаётган Исроил ҳукмронлари миллий озодлик ҳаракатининг катта отрядларидан бирига—Бирлашган Араб Республикасига, Сурияга ва бошқа араб мамлакатларига ҳужум қилди.

Яқин Шарқ миллий озодлик ҳаракатининг йирик районларидан биридир. Илғор араб давлатлари—БАР, Сурия, Жазоир тараққиётнинг нокапиталистик йўлини танлаб олдилар. Прогрессив араб давлатлари ўзларининг ташқи сиёсатида империализмга қарши йўл тутмоқдалар.

Халқаро империализм, аввало Америка, Англия империализми бунга тоқат қилиб туришни истамайди. Империалистлар бу районни бир неча ўн йиллардан бери ўзларига қарам, деб ҳисобладилар, бу ерда яшовчи халқларнинг тақдирини ўз билганларича ҳал этишга одатланиб қолганлар.

Яқин Шарқда жуда катта фойда олаётган ҳамда НАТО мамлакатларига нефть хом ашёси ва ёқилғи етказиб бераётган нефть монополияларининг манфаатлари ҳам империалистик доиралар учун озмунча аҳамиятга эга эмас. Яқин Шарқдаги нефть конларида жаҳондаги барча нефть запасларининг 60 проценти бор. Жаҳон нефть саввосининг қарийб 50 проценти араб мамлакатлари ҳиссасига тушади. Шу райондан ҳар кун Ғарбий Европага қарийб 1 миллион тонна нефть юборилмоқда эди. Америка монополиялари араб нефтидан ҳар йили бир миллиард 200 миллион доллардан кўпроқ, Англия монополиялари эса, 600 миллион доллар фойда олмоқдалар. Бу монополияларнинг сарфлаган капитал маблағлари тахминан бир ярим йил ичида қопланмоқда. Ҳолбуки, Америка Қўшма Штатларининг ўзида сарфланадиган капитал маблағлар фақат 10 йилда қопланади.

Исроилнинг араб мамлакатларига қарши қилган агрессиясига асосий сабаб нималиги ҳақида гапириладиган бўлса, бу асосий сабаб Америка, Англия империалистларининг Яқин Шарқдаги миллий озодлик ҳаракатига зарба беришга, халқларнинг социал тараққиёт йўлидан боришини ҳар қандай қилиб бўлса ҳам тўхтатиб қолишга, озодлик ва мустақилликни жуда катта қурбонлар бериб қўлга киритган мамлакатларни яна қулликка солишга, уларнинг бойликларини тортиб олишга интилаётганлигидан иборатдир. Империалистлар пропагандасининг бу агрессияни Исроил билан араб мамлакатлари ўртасидаги фақат миллий адоват натижаси деб кўрсатишга зўр бериб ҳаракат қилаётганлигидан мақсад шуки, бу пропаганда мана шу агрессиянинг ҳақиқий сабабларини яшириб қолишга, воқеаларнинг синфий моҳиятини ниқоблашга интилмоқда. Яқин Шарқдаги тангликнинг моҳияти империализм кучлари билан миллий мустақиллик, демократия, социал тараққиёт кучлари бир-бирига қарши курашаётганлигидан иборатдир.

Империализмнинг Яқин Шарқдаги планларини барбод қилишни, араб давлатларига ўз озодликлари ва мустақиллигини сақлаб қолиш ишида кўмаклашишни Совет Иттифоқи ўзининг вазифаси деб билмоқда. Мустамлакачилик асоратидан қутулган, тараққиёт йўлида ривожланаётган бошқа мамлакатлар каби кўпгина араб мамлакатлари билан ҳам биз самимий дўстлик муносабатлари ўрнатганимизга анча вақт бўлди.

Исроил агрессиясининг биринчи кунлариданоқ Совет Иттифоқи агрессорнинг йўлини тўсмоқ, араб халқларининг қонуний манфаатларини ҳимоя қилмоқ, ҳарбий можарони тўхтатмоқ, бу можаронинг бутун инсоният учун хатарли даражага бориб етишига йўл қўймаслик мақсадида бошқа социалистик давлатлар билан биргаликда ҳаракат қилиб, араб мамлакатлари билан доимий алоқа қилиб туриб, шошилинч чоралар кўрди.

Бугун орқага қайрилиб қараб, ишонч билан шуни айтиш мумкинки, Яқин Шарқдаги тангликнинг қалтис кунларида қилган ҳаракатларимиз тўғри ҳаракат бўлиб чиқди.

Уруш ҳаракатлари тўхтатилган ҳозирги вақтда аввало агрессор қўшинларини у босиб олган территорияларнинг ҳаммасидан чиқартириб юбориш зарур. Агрессорнинг ўзи қилган хоинона ҳужумдан манфаатланишига, агрессиянинг жазосиз қолишига йўл қўйиш ярамайди.

Яқин Шарқдаги вазият ҳали ҳам кескин бўлиб турибди. Шу сабабли уруш алангаси яна ловуллаб кетмаслиги учун ҳамма чораларни кўриш керак. Исроил ҳукумати ўз ҳомийлари бўлган АҚШ, Англия, Ғарбий Германиянинг мададидан фойдаланиб, тинчликсевар давлатларга сурбетлик билан дағдаға қилмоқда. Араб мамлакатларининг оккупация қилинган территорияларида ҳаддан ошган Исроил ҳукмронлари қилаётган ҳаракатлар жуда кескин равишда қораланиши лозим.

Агрессорлар ана шу оккупация қилинган территорияларда энг ашаддий босқинчилар каби ҳаракат қилмоқдалар. Улар тинч араб аҳолисига нисбатан шу қадар йиртқичликлар қилиш билан гитлерчи босқинчиларнинг ёвузликларидан нусха кўтаришга интилаётган бўлсалар керак.

Агрессияга қарши, унинг оқибатларини тугатиш учун курашнинг ҳозирги янги сиёсий босқичида ҳам биз араб халқларини бутун чоралар билан қўллаб-қувватламоқдамиз. Ўзларингизга маълумки, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси Совет Иттифоқи ташаббуси билан чақирилган фавқулодда сессиясида Совет ҳукуматининг бошлиғи А. Н. Косигин, бошқа бир қанча социалистик мамлакатларнинг ассамблеяда ҳозир бўлган ҳукумат бошлиқлари, шунингдек жаҳондаги бошқа кўпгина давлатларнинг вакиллари сўзга чиқиб, Исроилнинг агрессиясини қораладилар ва агрессор қўшинларини дарҳол яраш линиясининг нари ёғига олиб кетишини талаб қилдилар. Исроилнинг ва унга ҳомийлик қилаётганларнинг агрессив роли сессияда яққол кўрсатиб берилди ва фош этилди.

Биз яна бир марта шуни уқтириб ўтмоқчимизки, агрессор ўзгаларнинг еридан чиқиб кетишга ҳамда Бирлашган Араб Республикаси, Иордания, Сурия халқларига етказган зарарнинг ўрнини тўлдириб беришга мажбур. Адолат шуни талаб қилади. Совет халқи ва бутун ер юзидаги соф виждонли кишилар шуни талаб қилмоқдалар.

Озодлик ва территориал бутунлик учун курашаётган араб давлатларини Совет Иттифоқи қатъият ва кескинлик билан қувватламоқда ва уларга ҳар томонлама ёрдам бермоқда. Ўзларингизга маълумки, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний яқинда дўстлик визити билан Қоҳира, Дамашқ ва Бағдодга бориб келди. Биз бу визитларга катта аҳамият бермоқдамиз. Президент Носир билан, Президент Отаси ва Президент Ориф билан, шунингдек араб мамлакатларининг бошқа раҳбар арбоблари билан ошкора дўстона фикрлашиб олинганлигига катта аҳамият бермоқдамиз.

Фикрлашиб олиш муносабатларимизни янада мустаҳкамлашга ҳамда Бирлашган Араб Республикаси, Сурия ва бошқа араб мамлакатларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш учун олиб бораётган сиёсий курашда биргаликда ва бамаслаҳат ҳаракат қилишга ҳеч шубҳасиз ёрдам беражак.

Яқин Шарқда можаро бошлаган империалистлар асосий зарбани нокапиталистик ривожланиш йўлига тушиб олган мамлакатларга қаратдилар, биринчи галда прогрессив режимларни ағдариб ташлашга ҳаракат қилдилар. Лекин империализм ўз мақсадига ета олмади.

Биз шу минбардан туриб араб дўстларимизга шуни айтмоқчимизки, ҳозирги вақтда сизларнинг бошингизга оғир кун тушганлигини совет кишилари яхши тушуниб турибдилар. Лекин озодлик курашида фақат ғалабаларгина эмас, шу билан бирга вақтинча муваффақиятсизликлар ҳам бўлади, буни ҳар бир халқнинг тарихи кўрсатиб турибди. Лекин муваффақиятсизликлар озодлик ва мустақиллик йўлига қатъий тушиб олган халқни букa олмайди, бу муваффақиятсизликлар унинг курашдаги ғайратини мустаҳкамлай беради, холос.

Яқин Шарқдаги воқеалар империализм нақадар маккор эканлигини ва миллий озодлик кураши давомида қўлга киритилган ғалабаларни яхши ҳимоя қилиш нақадар муҳим эканлигини яна бир марта кўрсатди. Миллий ва социал озодлик иши одилона ишдир, шу иш манфаатлари йўлида озодликка эришган давлатларни, уларнинг мудофаа қобилиятини, бирлигини бутун чоралар билан мустаҳкамлай бериш зарур, империализмнинг агрессив кирдикорларига зарба беришга ҳамиша тайёр бўлиб туриш зарур.

Биз қатъий ишонч билдириб шуни айтамизки, миллий мустақиллик ва социал тараққиёт учун курашга қўзғалган араб халқларининг ҳаққоний иши тантана қилади. Араб дунёсининг революцион кучлари рўй берган воқеалардан лозим бўлган хулосаларни чиқариб олишларига аминмиз. Агрессияга қарши курашда араб халқлари ўз бирликларини мустаҳкамламоқдалар.

Ҳозир империалистлар пропаганда машинасининг бутун кучини ишга солиб юбордилар, араб мамлакатларини заифлантиришга ва яккалаб қўйишга, улар ўртасида жанжал чиқаришга, араб мамлакатлари билан Совет Иттифоқи ўртасига нифоқ солишга уриниб, ёлғон ва туҳматларни тинмай ёғдирмоқдалар. Империалистларнинг энг катта муддаоси шуки, улар араб халқларининг Совет мамлакатимиз билан дўстлигига путур етказмоқчилар.

Араб дўстларимиз бу заҳарли пропаганданинг моҳиятини яхши биладилар. Вужудга келган вазиятда араб халқлари билан социалистик мамлакатларнинг халқлари ўртасидаги бирлик фронтини мустаҳкамлаш айниқса муҳимлигини араб дўстларимиз тушуниб турибдилар.

Дўст араб мамлакатларининг раҳбарлари Носир, Отаси, Зуайн, Бумиддин, Ориф ва бошқалар Совет вакиллари билан қилган суҳбатларида шу мамлакатларнинг халқлари Совет давлатининг қандай мадад бериб келганлигини ва бераётганлигини кўриб турибдилар, араблар Совет Иттифоқи билан бўлган дўстликни ҳар қандай ҳамлалардан жон-жаҳдлари билан ҳимоя қилиб қоладилар, деб таъкидламоқдалар.

Миллий озодлик ҳаракатининг прогрессив кучлари билан дўст ва иттифоқ бўлиш Совет ташқи сиёсатининг ўзгармас йўлидир. Бу йўлни В. И. Лениннинг ўзи белгилаб берган эди. Биз бундан буён ҳам бу йўлни изчиллик ва қатъият билан ўтказа берамиз.

Ўртоқлар! Ўзларингизга маълумки, Яқин Шарқда танглик бўлиб турган, бу танглик қизғинлашган маҳалда Европадаги социалистик мамлакатлар қардош Компартиялари Марказий Комитетлари биринчи секретарларининг ва ҳукумат бошлиқларининг Москвада Кенгаши бўлиб ўтди. Яқин Шарқдаги воқеалар тўғрисида қўшма баёнотни имзолаган қардош мамлакатлар бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилдилар, кейин пайтларда қўлни-қўлга бериб биргаликда ҳаракат қилишга, муштарак мақсадларимиз ва идеалларимиз учун ёнма-ён туриб курашишга ўзларининг тайёр эканликларини ва шундай қилишга бўлган ирodaларини яққол кўрсатдилар.

Социалистик мамлакатларнинг Москва Баёноти Яқин Шарқдаги урушни тўхтатишда катта роль ўйнади. Бу иш араб дўстларимиз учун жуда зўр маънавий ва сиёсий мадад бўлди ҳамда агрессорга ва унинг ҳомийларига таъсир қилиб, уларни ҳушига келтириб қўйди.

Турмуш шуни кўрсатиб турибдики, социалистик мамлакатларнинг бирлиги зўр кучдир. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси мана шу бирликни мустаҳкамламоқ учун ҳамиша тинмай кураша беради.

Партия Марказий Комитетининг июнь Пленуми Яқин Шарқдаги кейинги воқеаларни муҳокама қилиб, империализмнинг урушқоқ кучларига ва уларнинг бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашиш сиёсатига қарши бундан буён ҳам кураш олиб бориш зарурлигини уқтириб ўтди.

Совет Иттифоқи — тинч-тотув яшаш сиёсатини ўтказар экан, агрессорларга йўл қўйиб бермоқчи эмас. Империалист доиралар шуни аниқ билиб олишлари керакки, адолатли ва адолатсиз урушлар тўғрисидаги Лениннинг қоидаси ҳозирги кунда ҳам ўз кучини сақлаб қолмоқда. Совет Иттифоқи уруш олови ёқувчиларнинг ҳар қандай кирдикорларига кескин равишда қарши бўлиб чиқа беради, ўз озодлиги ва миллий мустақиллиги учун курашаётган халқларга мадад бераверади.

Ҳозирги замон шароитида Америка империализми социализмга ва миллий озодлик ҳаракатига қарши курашда зарбдор куч бўлиб майдонга чиқмоқда. Бир неча йилдирки, Қўшма Штатларнинг агрессив доиралари Вьетнамда босқинчилик урушини олиб бормоқдалар. Бироқ, агрессор мана шу жинояткорона авантюра бошланганида ўз олдига қўйган мақсадга яқинлашгани йўқ. Балки шу мақсаддан узоқлашиб бормоқда. Агрессия ва талончилик сиёсати бизнинг замонамизда ҳеч кимга муваффақият келтирмайди. Замонлар ўзгариб кетди! Шу сабабли, Американинг қуролли кучлари агрессия миқёсини ҳар қанча кенгайтирсалар ҳам, улар Вьетнамга яна ҳар қанча солдат юбораверсалар ва бу жирканч ишга яна неча миллиард долларлаб пул сарфлайверсалар ҳам, барибир натижа ўша-ўша бўлиб қолаверади. АҚШ Вьетнамдаги ўз авантюрасининг натижа бермаслигига иқрор бўлиши ва Вьетнамдан чиқиб кетиши лозим. У ўз озодлиги учун, ўз ватанининг мустақиллиги ва номуси учун курашаётган қаҳрамон Вьетнам халқининг иродасини бука олмайди.

Америка империалистлари уруш ҳаракатларини кенгайтираётганликлари, Вьетнам Демократик Республикаси территориясини, шу жумладан Ханой ва Хайфонни бомбардимон қилишни кучайтирганликлари АҚШ ҳукмрон доираларининг «Биз Вьетнам можаросини бартараф қилиш тарафдоримиз» деган гаплари сохта гаплар эканлигини тамомила фош қилиб ташлади.

Вьетнамдаги уруш, кейинги вақтларда эса Исроилнинг араб мамлакатларига хоинлик билан қилган ҳужуми Европа, Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги миллионлаб кишиларнинг кўзи олдида империализм нималигини янги куч билан фош қилиб ташлади. Халқларнинг империалистик йиртқичларга бўлган нафрати тобора кўпроқ кучаймоқда. Янги уруш ўчоқлари пайдо бўлганлиги бизни урушнинг потенциал манбалари мавжуд бўлиб турган районларга ҳам янада диққат ва эътибор билан қарашга мажбур қилади. Мен, аввало, Европани назарда тутаётирман.

Европа Коммунистик ва ишчи партияларининг яқинда Карлови Варида бўлиб ўтган конференцияси Европада коллектив хавфсизлик системасини вужудга келтириш манфаатларини кўзлаб қилинадиган ишларнинг кенг программасини якдиллик билан қабул қилди. Бу жуда муҳим вазифанинг ҳал этиш ҳамма давлатларнинг урушдан кейинги даврда Европада вужудга келган реал воқеликни тамомила тан олишларини талаб этади. Бунда гап биринчи галда Европа давлатлари ўртасидаги ҳозирги чегаралар тўғрисида, иккита герман давлати мавжудлиги тўғрисида бораётир.

Ғарбий Германия милитаризми ва реваншизми Европада коллектив хавфсизликни таъминлашга зўр бериб қаршилик кўрсатмоқда. Халқаро империализм Европада Ғарбий Германия милитаризми ва реваншизмини ўзига асосий суянчиқ қилиб олмоқда. Ғарбий Германия ҳукмрон доиралари сиёсатининг агрессив моҳияти Яқин Шарқдаги танглик авж олиб турган пайтда тағин ҳам жуда яққол бўлиб ўзини кўрсатди.

Германия Федератив Республикаси Исроилни ҳарбий авантюраларга тайёрлашга анча-мунча «ҳисса» қўшди. Яқин Шарқда можаро бўлиб турган пайтда эса, у аслида Исроил ҳарбийларининг томонига ўтиб олди. Ғарбий Германиянинг милитарист ҳукмрон доиралари Яқин Шарқдаги агрессияга тўла равишда хайрихоҳлик қилдилар, чунки улар ўзгаларнинг ерларига кўз олайтирмоқдалар ва немис меҳнаткашларининг давлати бўлган Германия Демократик Республикасини ютиб юбориш ниятидан ҳанузгача воз кеча олганлари йўқ.

Лекин Бонн реваншичиларининг телба ниятлари ҳеч қачон рўёбга чиқмайди! Совет Иттифоқи, Варшава шартномасида қатнашувчи бошқа социалистик мамлакатлар қардош Германия Демократик Республикасини ёлғиз ташлаб қўймаймиз деб неча марталаб айтишди. Биз Германия Демократик Республикасини империалистларнинг ҳар қандай ҳамлаларидан бундан буён ҳам ҳимоя қилиб, уни ҳар томонлама қўллаб-қувватлайверамиз, агар лозим бўлиб қолса ўзимизнинг бутун кучимизни ишга солиб, уни қатъият ва кескинлик билан ҳимоя қилаверамиз.

Европада мана шу социалистик герман давлати вужудга келганлиги иккинчи жаҳон урушининг энг муҳим якунларидан биридир, прогрессив кучларнинг гитлерчилар фашизмига қарши курашдаги катта ғалабасидир. Шу ғалаба учун деб миллион-миллион совет кишилари, Европанинг бошқа мамлакатларида фашизмга қарши курашган кишилар ўз жонларини фидо қилдилар. Халқимизнинг кураши, Европадаги барча тараққиёт ва социализм кучларининг кураши натижасида қўлга киритилган бу ғалабадан чекина олмаймиз ва ҳеч қандай чекинишга йўл қўймаймиз.

Грециядаги ҳарбий-фашист тўнтариши натижасида тинчлик ва демократия учун янги хавф ўчоғи вужудга келди. Грек халқининг ҳуқуқлари ва эркинликлари агрессив НАТО блоки манфаатлари йўлида, Европа хавфсизлигининг бош душмани бўлган Америка империализми манфаатлари йўлида шафқатсизлик билан бостирилди. Бизнинг қитъамизда халқаро вазиятни заҳарлашни Америка империализми ўзи учун фойдали деб билмоқда.

Грецияда реакциянинг авж олиб кетганлиги Кипр халқларининг мустақиллиги учун ҳам хавф туғдирмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси Европа халқларининг, барча тинчлик ва тараққиёт кучларининг ниҳоят даражада ҳушёр бўлиб туришларини талаб қилади.

Совет Иттифоқи империализмнинг агрессив кучларига қарши, ялпи тинчликни мустаҳкамлаш ва халқаро кескинликни юмшатиш учун тинмай кураш олиб бориш йўлидан бундан буён ҳам бораверади. Шу йўлдан боришга шайланган кишиларнинг ҳаммасига биз мадад бераверамиз ва хайрихоҳлик қилаверамиз.

Давлатимизнинг ташқи сиёсат йўли Совет Иттифоқининг халқаро позицияларини доимо мустаҳкамлашни, мамлакатимизнинг обрўйини оширишни, барча мамлакат меҳнаткашларининг бизга хайрихоҳлик қилиб мадад бериб туришини таъминламоқда. Бизнинг вазифамиз шуки, совет халқининг манфаатларига, жаҳон социализм системасининг қудрати ва бирлигини мустаҳкамлаш, умуман жаҳон революцион ҳаракатини ривожлантириш манфаатларига тўла мос бўлиб тушаётган мана шу принципиал йўлни бундан буён ҳам қатъият ва изчиллик билан ўтказа беришимиз лозим.

Ўртоқлар!

Ярим асрдан бери Совет Иттифоқи бутун дунёда тинчликни тинмай қўриқлаб турибди. Коммунистик партия, совет халқи ленинча тинчлик ва халқлар дўстлиги сиёсатидан ҳеч қачон чекинганлари йўқ. Айни вақтда биз империалистик реакциянинг разиллиги ва хоинлиги қуролли кучларни мустаҳкамлаш ва такомиллаштиришга тағин ҳам кўпроқ эътибор беришимизни талаб қилаётганлигини, ҳамиша ҳушёр бўлиб туришга бизни мажбур қилаётганлигини яхши биламиз ва буни тўла равишда ҳисобга олишимиз лозим.

Совет экономикасини, фан ва техникасини ривожлантиришдаги катта муваффақиятлар туфайли СССР Қуролли Кучлари энг замонавий ва даҳшатли қуролга эга бўлиб турибди. Армия ва Флотнинг шахсий состави ҳозирги замон урушини олиб боришнинг барча энг янги турларини эгаллаб олган. Солдатдан тортиб маршалгача қуролли кучларнинг кадрлари партиямиз, ҳукуматимиз ва бутун совет халқимиз бераётган юксак баҳога тўла равишда сазовор бўлдилар.

Бироқ, бу нарса бизда хотиржамлик туғдирмаслиги лозим. Бир жойда туриб қолиш бошқа ҳар қандай ишда ярамаганлиги каби ҳарбий ишда айниқса ярамайди. Армия ва флотнинг техника билан таъминланиши ҳамиша фан-техниканинг энг янги муваффақиятлари даражасида бўлиши лозим.

Сизларга шуни айтишим керакки, ўртоқлар, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР ҳукумати, мамлакат мудофаасини мустаҳкамлаш масалаларига бевосита алоқадор бўлган кишиларнинг ҳаммаси армия ва флотнинг жанговар қувватини ошириш тўғрисида, ҳарбий техникани ва шахсий составнинг жанговарлик маҳоратини такомиллаштириш тўғрисида энг кўп ғамхўрлик қилмоқдалар. Ватанни мудофаа қилиш масалалари бутун ишимизда биринчи ўринда турибди.

Умуман бутун Совет Қуролли Кучлари, ҳар бир қўшилма, ҳар бир ҳарбий қисм ҳамиша шундай тайёр ҳолда туришлари керакки, бу тайёрлик ҳолати агрессорнинг бизни заррача бўлса ҳам ғафлатда қолдириш имкониятига сира йўл қўймайдиган бўлсин. Ўзларингиз ҳарбий кишилар бўлганингиз сабабли шуни яхши биласизларки, халқнинг армияни қуроллантириш учун сарфлаётган жуда катта куч ва ғайрати ҳамда моддий чиқимлари, барча ҳарбий хизматчиларнинг онглилиги, жанговар маҳорати ва интизоми, команда составининг қўшинларни идора қилишдаги санъати ва бошқа кўпгина фазилатлар қўшинларнинг жанговар тайёрлигида худди фокусда тўплангандек яққол кўриниб туради. Бу эса, оқибат натижада қўшинларнинг тинч вақтдаги жанговар маҳоратининг чўққисидир ва урушда ғалабанинг калитидир.

Совет Қуролли Кучларининг жанговар тайёргарлиги юксак ва мустаҳкам даражада бўлишини таъминламоқ учун зарур нарсаларнинг ҳаммаси бизда бор. Шу сабабли армия ва флотнинг жанговар тайёрлиги даражасини янада ошириш ҳарбий кадрларнинг амалий фаолиятига, уларнинг маҳорати, иродаси, ғайрати ва сабота кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Партия, Совет ҳукумати, бутун халқимиз шу нарсага қатъий аминдирларки, СССР Қуролли Кучлари ўз зиммасига юклатилган вазифаларни бажара олади, бу қуролли кучларнинг шахсий состави, қурол-яроғлари ва техникаси ҳамиша жанговар тайёр ҳолда турибди.

Ўтган йилнинг октябрида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, Марказий Комитет секретарлари ҳамда Варшава Шартномаси мамлакатларининг бизнинг таклифимизга биноан келган партия Марказий Комитетларининг биринчи секретарлари, Министрлар Советларининг Раислари ва мудофаа министрлари Совет Армиясининг жанговар техникаси билан бир неча кун батафсил танишиб чиқиб, бу жанговар техника қандай ишлаётганлигини кўрдилар. Анэ ўшанда биз ва яқин дўстларимиз бунга яққол қаноат ҳосил қилиш имкониятига эга бўлдик. Кўрик натижаларидан, Совет Армияси қуролланган жанговар техниканинг сифатидан ҳамма ғоят мамнун бўлди.

Биз ўртоқ А. Н. Косигин билан бирга яқинда Қизил Байроқли Шимолий Флотга бориб, энг янги жанговар кемаларни ва ракета техникасини кўриб чиқдик. Қурол-яроғларнинг ҳолати, флотнинг жанговар тайёрлиги, шахсий составнинг маҳорати бизда яхши таассурот қолдирди. Бу — бутун шахсий состав, командирлар, сиёсий ходимлар, инженерлар, партия ва комсомол ташкилотлари зўр куч ва ғайрат сарфлаганлигининг натижаларидир. Шимолий флотда биз кўпгина матрослар ва офицерлар билан учрашдик, улар билан суҳбатлашдик ва уларни иш устида кўрдик. Улар ажойиб кишилар, юксак маълумотли мутахассислардир, халқимиз уларга тўла ишониши мумкин.

Ўртоқлар!

Ҳарбий ишда қурол-яроғнинг асосан коллектив турлари ҳал қилувчи роль ўйнаётган ва бу хил қурол-яроғларни ишлатишдаги муваффақият кўпгина кишиларнинг моҳирлигига ва қилаётган ҳаракатларининг уйғун бўлишига боғлиқ бўлиб қолган ҳозирги вақтда юксак даражада уюшқоқлик, ҳамиша ҳушёр бўлиб туриш ва ҳар бир кишининг ўз вазифасини ҳеч бир нуқсонсиз ижро этиши фавқулодда аҳамият касб қилмоқда. Ҳатто айрим ҳарбий хизматчиларнинг битта-яримта беғамлик ва интизомсизлик қилиши оғир оқибатларга олиб келиши мумкин. Шу сабабли, командирлар, сиёсий кадрлар ва штаблар иш услубини такомиллаштиришга доимо эътибор бериб туриш, командир ва сиёсий кадрларнинг ҳамма категорияларига нисбатан юксак даражада талабчан бўлиш, зийраклик ва пухталик билан ишлаш зарур.

Ўз-ўзидан маълумки, мана шуларнинг ҳаммаси одамларни тарбиялаш тўғрисида доимий ғамхўрлик қилиш билан бирга қўшиб олиб борилиши лозим. Фақат командирлар, сиёсий органлар, партия ва комсомол ташкилотларигина эмас, шу билан бирга қайси мансабда бўлишидан қатъи назар, ҳар бир офицер ҳам одамларни тарбиялаш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб туриши лозим.

Армия техника билан нақадар юксак даражада қуролланган бўлмасин, техникани мукаммал эгаллаб олган киши урушда асосий, ҳал қилувчи куч бўлиб қолади. Партиямиз Лениннинг мана шу таълимотига амал қилиб келмоқда. Бу таълимотнинг аҳамияти ҳозир, ракета-ядро қуроли асрида, урушнинг тақдирини қурол ва жанговар техникани эгаллаб олган, маънавий ва жисмоний жиҳатдан чиниққан, ўз Ватанига, партияга ва халққа чексиз содиқ бўлган кишилар ҳал қиладиган бўлиб қолган ҳозирги вақтда айниқса катта.

Қўшинларнинг ҳарбий техника билан таъминланишида, жанг ҳаракатларининг характери ва усулларида кейинги йилларда рўй берган туб ўзгаришлар шахсий составни маънавий-сиёсий жиҳатдан тайёрлашга бўлган талабларни бениҳоя ошириб юборди. Шахсий состав билан партиявий сиёсий иш олиб бориш, уни ғоявий чиниқтириш армиямизнинг ҳамиша қудратли қуроли бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади. Бу қуролнинг кучи жанглар оловида синовдан ўтди. У, ҳозир ҳам душманларимизга даҳшат солиб турибди.

Партиявий-сиёсий ишларни ташкил этиш учун армия ва флотда бўлганидек қулай имкониятлар камдан-кам жойда топилса керак. Армия ва флотда яхши тайёрланган, партиявий тарбия ва жанговар чиниқиш мактабини ўтган, командирлар ва инженер-техник кадрлардан бўлган коммунистлар тўпланган, партиявий-сиёсий аппаратнинг мунтазам системаси вужудга келтирилган. Бу ерда одамларни ҳар томонлама ўрганиш ва ҳар бир ҳарбий хизматчига доимо сиёсий таъсир ўтказиб туриш учун бутун шарт-шароит бор.

Вазифа шуки, бу шарт-шароитдан яхши фойдаланиш, шахсий составнинг барча категориялари билан кун сайин, муайян мақсадни кўзлаб партиявий-сиёсий иш олиб бориш керак.

Совет Қуролли Кучлари халқнинг севимли фарзандларидир. Халқ Совет Қуролли Кучларига ҳамиша ғамхўрлик ва меҳрибонлик қилиб келмоқда. Совет халқи армияга ёшларимизнинг гулини бериб турибди, партия ўзининг энг яхши кадрларини армияга юбормоқда. Совет ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва зиёлилар билан қуролли кучларимиз ўртасидаги қалин алоқаларни бундан буён ҳам ҳар томонлама мустаҳкамлай бериш керак.

Аҳоли орасида мудофаа ишлари олиб боришни ҳам муттасил яхшилаш, граждан мудофааси системасини мустаҳкамлаш, ҳарбий билимларни айниқса ёшлар орасида кенг ёйиш зарур. Қуролли Кучларимизнинг қаҳрамонлик тарихини яққол кўрсатиб, ёшларимизни лозим бўлган дақиқада Қуролли Кучларнинг жанговар байроқлари остига тўпланишга ва Ватан олдидаги ўз бурчини охиригача бажаришга тайёр бўлиб турадиган қилиб тарбиялашимиз лозим.

Ўртоқлар! КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги тўғрисидаги Тезисларни маъқуллади. Бу тезисларда совет халқи олиб борган ярим асрлик кураш якунланди, жаҳонда биринчи социалистик жамият қуришга раҳбарлик қилишда партиямиз тўплаган жуда катта тажриба умумлаштирилди.

Совет кишилари бу юбилейни коммунистик қурилишнинг амалий вазифаларини ҳал этишда янги муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар. Совет жангчилари ҳам Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини жанговар ва сиёсий тайёргарликда, ҳарбий интизомни ва уюшқоқликни мустаҳкамлашда янги муваффақиятлар билан кутиб олишлари, Қуролли Кучларнинг ҳушёрлигини ва жанговар тайёрлигини тағин ҳам баланд кўтаришларига ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

Ҳарбий академияларни битириб чиқаётганларни олий ўқув юртларини тамомлаганликлари билан яна бир марта чин юракдан муборакбод қилишга, шунингдек профессор-ўқитувчилар составини ўзларининг олижаноб меҳнатларида эришган яхши якунлари билан муборакбод қилишга ҳамда сизларнинг ҳаммангизга, азиз ўртоқлар, бундан буён олдингизда турган фахрли ишда катта муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз!

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати шу нарсага аминдирларки, ҳарбий академияларни битириб чиққанлар совет офицери деган юксак номни қўшинларда ўзлари бажарадиган амалий ишда шараф билан оқлаяжаклар.

Яшасин Совет Иттифоқининг қаҳрамон Қуролли Кучлари!

Яшасин Улуғ Октябрнинг ватани бўлган Совет Ватанимиз!

Ҳамма ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси—Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!

(Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи гулдурос давомли қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди).

* * *

Тантанали қисм тамом бўлгандан кейин шу ерда ҳозир бўлган кишилар Кремлдаги Съездлар Саройининг катта зиёфат залига чиқишди. Учрашув байрам дастурхонлари теварагида давом этди. СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ҳарбий академияларни битириб чиқувчиларни табриклади. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев солдат ва матрослар, сержант ва старшиналар, офицерлар, генераллар ва адмираллар шарафига, донги кетган саркардалар — Совет Иттифоқи Маршаллари шарафига қадаҳ кўтарди.

(ТАСС).

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 2 бет
6 ИЮЛЬ 1967 й.

ШАРҚ ЮЛДУЗИ

«Шарқ юлдузи» журналининг 6-китоби босмадан чиқди. Ўқувчилар ҳар сафаргидек бу гал ҳам янги-янги асарлар билан танишадилар. Унда СССР ёзувчиларининг IV съезди ҳақидаги материаллар, Носир Фозиловнинг «Жиянимнинг қиссаси» повести, Сайёрнинг «Уроқ-болға» достони, Ойбекнинг« Улуғ йўл» романининг давоми босилган.

Журналнинг бу сонида болалар адабиётига каттагина ўрин ажратилган. Т. Йўлдош, Р. Толипов, Ҳ. Ёқубов, Ҳ. Раҳмат, Й. Сулаймонларнинг шеърлари, Т. Хобилов, Н. Орифжонов, М. Хидиров, О. Юсупов, А. Жабборовларнинг ҳикоялари болаларга аталган. «Ёшлар куйлайди» деган умумий рубрика остида адабиёт майдонига кириб келаётган бир қанча умидли ёшларнинг шеърлари босилган. Шоир Зоҳиджон Обидовнинг шеърлари, Ғафур Ғуломнинг «Унутилмас сатрлар»и ўқувчи эътиборини тортади.

Яқинда 2500 ёшга тўладиган Самарқанд ҳақидаги, улуғ Алишер Навоийнинг 525 йиллигига бағишланган материаллар, И. Ғофуровнинг шоир Усмон Носир ижоди ҳақидаги ўйлари ҳам журнал саҳифаларидан ўрин олган. «Рассом альбомидан», «Санъат», «Тақризлар», «Меросимизни ўрганамиз», «Йиллар, фактлар, воқеалар», «Гулқайчи» бўлимларида ҳам қизиқ-қизиқ материаллар бор.

ИЮНЬ СОНИДА

Зоҳиджон ОБИДОВ

СЕН АЙТГАН ҚУШМАСМАН

Йўқ, сен айтган қушмасман.
Йўқ, сен айтган қушмасман.
Имоларинг домига
Қанот қокиб тушмасман.
Эрмак учун қўлингга —
Туширсанг, сайрамайман.
Рози бўлгум ўлимга,
Минг ёлвор, яйрамайман.
Менда ғурур, номус бор.
Қўлдан-қўлга ўтмайман.
Билмасдан бўлма хуштор,
Ранжисанг овутмайман.
Йўқ, сен айтган қушмасман.
Йўқ, сен айтган қушмасман.
Қисматимни учраган
Қушлар билан қўшмасман.
Кўзларим тиндиролмас
На довруғу, на давлат.
Измига индиролмас
На мансабу, на савлат.
Йўқ, сен айтган қушмасман.
Йўқ, сен айтган қушмасман.
Кўнгил бериб тушдимми,
Қайтиб яна учмасман.
Тирик бўлсам, севгисин
Асрагайман жонимда.
Ўлур эрсам, севгиси
Кетгай устихонимда.
Ишқимни айлаб ардоқ,
Минг кулфатдан ўтаман.
Меҳрини айлаб чароғ,
Минг зулматдан ўтаман.
Йўқ, сен айтган қушмасман.
Йўқ, сен айтган қушмасман.
Шўхликларим бор, аммо,
Дил хушига учмасман.

ШАЙДО БЎЛИБ

Шайдо бўлиб йилт этса қуёш,
Шунга шошиб гулладинг,
бодом!
Синамасдан ишқинг этиб фош,
Илк баҳорга эрта бўлдинг ром.
Йилт этган бу ҳаво-баҳормас,
Кўклам энди бўртар куртакда.
Охирги қор, тикилиб нафас,
Писиб ётар бурчак-бурчакда.
Сенинг бўлса, парвойинг палак,
Кибру ҳаво билан боқурсан.
Кўк ўшқирса бузмасдан пинак,
Шохларингга гуллар тақурсан.
Эрта баҳор олса ҳам хушни,
Унда минг хил кирдикор
пинҳон.
Мумкин бирдан қовоқ уйиши,
Қор пуркаши мумкин ногаҳон.
Буни билиб шафтоли, гилос,
Куртакларда сақлар орият,
Сабр қилиб, кўриб олтин ёз,
Сўнг қуёш-ла бўлади улфат.
Шайдо бўлиб йилт этса қуёш,
Шўрлик бодом, уйғондинг
нечун?
Гуллаган боғ ичра эгиб бош,
Армон билан боқурсан бугун.

«Сижжак қишлоғи». Рассом Раҳим АҲМЕДОВ.

САЙЁР

УЧИНЧИ КЕЧА

«УРОҚ-БОЛҒА» ДОСТОНИДАН ПАРЧА

Хуршид кетди тонгда,
Машинасида
Шаҳарга жўнади.
Кузатди Мунис.
Тошдай туриб қолди
Хуршид қошида,
Юраги орзиқди,
Сезди бир сўниш!
«Наҳот шу икки кун ўтган
умримда
Хуршидга ўргандим...
У бахт юлдузим!..
Ой ҳам чарақлайди қуёш
нурида,
Усиз ёримасми ойдайин
юзим!»
Ойлар ўтиб кетди,
Учинчи кеча
Интизор кутилди,
Келавермади.
Юлдузлар чарақлаб сўнди
бир неча,
Мунисга улар бахт тилайвер-
мади!
Сўнг келди совчилар,
Сўнг келди Хуршид,
Хуршид кўчиб келди
колхозга буткул.
Мунисхон, қучоғи
тўлгандек, хушнуд,
Шундай осон бўлди ишқ
деган мушкул.

1964—1966 йиллар.

МУЗ ҚАЙИҚ

Носир ФОЗИЛОВ

«ЖИЯНИМНИНГ ҚИССАСИ»ДАН ПАРЧА

Оқиб кетяпмиз. «Муз қайиғимиз» гоҳ бир текисда, гоҳ муз парчаларига урилиб лапанглаб, юракларимизга гул-ғула соларди. Асет иккаламиз бир-биримизга хўмрайишиб индамай ўтирибмиз. Атрофда фақат, муз, муз, муз! Тагимизда ўзи ҳам, кўриниши ҳам совуқ кўм-кўк, асов сув. Бизлар бир-биримизга ёпишиб ўтирибмиз. Бизларни шунчалик яқинлаштириб қўйган меҳрми ё қўрқувми, буни ҳозир ажратиш қийин эди. Оқиб кетяпмиз. Бутун умидимиз дарё соҳилидан. Аммо дарё соҳилидан анча пастда, бунинг устига-устак ўтирган одамга ҳеч нарса кўринмайди. Ўрнимиздан турайлик десак қўрқамиз, муз ағдарилиб кетиши мумкин. Қимирлаган жон кўринмайди. Муз билан сув тилсиз, асов!.. Соҳилга термилиб қараймиз. Фақат муз қор, япроқларини оппоқ қиров босган қамиш қўға, буталар. Осмон йироқ, муз каттиқ!

Ваҳимада пайқамабмиз, кеч кириб қолибди. Назаримда, қоронғилик ҳаммадан илгари дарё устига тушгандай. Атроф нимқоронғи, қирғоқ худди ойдин кечадай оқариб кўринади. Энди кеч кирганн аниқ билинди. Соҳил ҳам баъзан кўринмай қолади. Дарёнинг оқаётган жойи қирғоққа яқинлашгандагина соҳил элас-элас кўринади. Атрофга термилиб қараймиз. Қани, бирорта йилт этган чироқ кўринса-чи? Асет нимани ўйлаб ўтирибди билмадиму, аммо менинг учун ҳеч қандай нажот йўли қолмагандай эди. Илгарироқ «муз қайиғимиз» соҳилга яқинлашса бу гал албатта сакрайман, деб ўйлагандим. Бу умидим ҳам пучга чиқди. Нега деганингизда, борган сари дарёнинг ўртаси кенгайиб борар, бизларни оқизиб кетаётган муз парчаси лопиллаб ўртада келарди. Ҳеч ҳам соҳилга яқинлашмас эди.

Булут қуюқлаша бошлади. Бунинг устига, аксига олгандай, дарё устини туман қоплади. Бахтимизга шамол йўқ. Агар шамол бўлганда борми, унда бизлар бундай бир-биримизга суянишиб ўтирмаган бўлардик. Аллақачон ҳаёт билан хайрлашиб, сув тагига муккамиздан кетган бўлардик. Лекин кун қора совуқ, башараларимиз, тумоқ ва қулоқчинларимизнинг боғичлари оппоқ қиров эди. Бир жойда қимирламай ўтирганимиз учун бўлса керак, баданларимиздан совуқ ўта бошлади. Илгарилар сал нарсага йиғлардим. Бу гал йиғламай ўтирганимга ўзим ҳам ҳайронман. Одам қўрқса, кўзига ёш келмас экан.

Бир маҳал соҳил томонда милт-милт қилиб чироқ кўрингандай бўлди. Кўзимга иссиқ ташланди бу чироқ! Гўё кўпдан бери кўрмай юрган нарсамни кўргандай тўлқинланиб кетдим. Асет чироққа тескари қараб, хаёл суриб ўтирган экан. Бирдан уни туртдим:

— Асет, қара, чироқ!

Асет жон ҳолатда мен томонга ўгирилиб қарайман деганда, муз чайқалиб кетди. Бир биримизни маҳкам қучоқлаб қолдик.

— Қичқирайлик, — деди Асет дадилланиб. — Балки битта-яримта эшитиб ёрдам берар. Қичқир!

— Нима деб?

— Хо-о-о, ёрдам беринглар! Оқиб кетяпмиз, ёрдам беринглар. Напо-омош!..

Мен ҳам унга жўр бўлиб қичқира бошладим. Бироқ ҳеч ким қулоқ солмас, эшитмас эди. Ўзи қўрқиб зўрға қичқиряпмиз. Назаримда, бизларнинг бу занф товушларимизни қор, сув, қиров қоплаган қамиш билан қўғалар ютиб юбораётган эди. Қичқира-қичқира биз олдинга ўтиб кетдик, милт-милт қилиб чироқ орқада қолди. Асет менга, бўлмади-ку, дегандай қараб қўйди. Бир оз ўтгандан сўнг гап қотди:

— Нарсаларни йиғиштириб қўяйлик. Саранжом тургани маъқул, қулай жой тўғри келиб қолса, сакрашимизга осон бўлади.

Асетнинг ҳали ҳам сакрашдан умиди бор экан. Гапида «боя сакрар эдик, сени деб сакрай олмадик» деган гинаси ҳам йўқ эмасди. Секин ўтирган жойимизда чўзилиб, сочилиб ётган нарсаларимизни йиғиштириб ола бошладик. Яхшигина қоронғи тушган, ёнгинамизда ётган нарсани ҳам зўрға кўрар эдик. Мен аввало пайпаслаб юриб, фотоаппаратни топиб, рюкзакка жойладим. Асет электрлаштирилган қармоқни олиб, ундан боғлаб қўйилган фонарни ажратарди. Нарироқда қорайиб ётган нарсага энгашиб қўлимни чўзсам, бақира экан. Думи қўлимга тушиб қолди. Тортиб олдим. Ажаб товур катта экан. Ярим метрча келади. Шуни деб... Сакраманимизда муз ёрилмасмиди? Битта-битталаб чавақларни ҳам териб олиб халтага жойладик. Мана, бу ишларни ҳам қилиб бўлдик. Энди нима қиламиз? Қачон сувга чўкишимизни пойлаб ўтирамизми? Секин Асетни гапга солдим.

— Асет.

— Ова.

— Сенингча ҳозир қаерга келдик?

У аввалига индамади. Кейин бу гапга ўзи ҳам қизиқди шекилли, ўтирган жойида атрофга бўйнини чўзиб қарай бошлади.

— Қабасин овулига келган бўлсак керак,—деди у тусмоллаб, — ўзи оққанимизга қанча бўлди?

— Ярим соатча бўлиб қолгандир-ов.

— Унда, Ашамайли овулига келиб қолган бўлишимиз ҳам мумкин.

— Овул-овул дейсан. Боядан бери қараб келяпман овулдан нишон ҳам йўқ-ку?

— Сенга овул мана мен деб кўриниб турармиди?— деди у сал жаҳли чиқиб.— Ўзинг қаерда кетяпсан? Пастда! Овул бўлса дарёдан бир-икки километр нарида...

— Наҳотки шунча балиқчи овули бўлиб, бирортаси кўринмаса!

— Бу пайтда балиқчилар дарёда бўлмайди. Қўрмайсанми, абиржи. Денгизда бўлади.

— Денгиз узоқми?

— Бизнинг овулимиздан ўн беш-йигирма километрча бор.

Шу гапдан кейин мен чурқ этмай қолдим. Дарё оқиб қаёққа боради? Албатта денгизга. Денгизга оқиб тушишимиз мумкинми? Мумкин! Мана шу ташвиш мени кемириб ташлади. Ахир бу даҳшат-ку! Дарёда-ку соҳил бор. Денгизнинг ўртасига тушиб олгандан кейин на соҳил кўринади, на бирорта гиёҳ! Дом-дараксиз кетди деган мана шу бўлади-да! Қор хат ўргатмай, ўл, дейдиган киши йўқ. Ажал ҳайдаб келган экан сени. Соғиндиқ! Ажалинг денгизда экан сенинг. Мана, сенга Қалли ота-ю, ана сенга балиқ ови!..

Бирдан кўзимга ўлимим кўриниб кетди: ана, оқиб денгизга тушдик. Тагимиздаги муз китобларда ўқиганимиздек катта айсбергга бориб урилиб парча-парча бўлиб кетди. Сув тагига муккамдан кетдим.. Бирдан рўпарамдан оғзини катта очиб акула чиқиб қолди!.. Хайр, меҳрибон синфдошларим. Хайр, Маҳфуза. Мени кечиринглар, менга ишониб топширган ишларингни қилолмадим... Алвидо!

Бирдан ўз хаёлимдан ўзим чўчиб кетдим. Бундоқ ўзимга келсам, ҳали оқиб кетаётган эканмиз...

— Асет, — дедим орқамга қараб.

— Ова.

— Нимани ўйлаб ўтирибсан?

— Ҳеч нимани.

— Асет, Орол денгизида айсберглар бўладими?

— Йўқ. Нима бу шимолий муз океанимидики, айсберг бўлади?

— Акула-чи?

— Бўлмайди.

Сал нафасимни ростлаб олдим. Боягига ўхшаш бемаъни хаёл сурмаслик учун яна Асетни гапга солдим.

— Асет.

— Ова?

— Гапириб ўтир?

— Нимани?

— Қўрган-билган нарсаларингдан.

Асет индамай қолди. Ўйлаётган бўлса керак.

— Бояги Ашамайли овулида бир куни бир балиқчи касал бўлиб қолган экан, дадам билан бирга келдим, —деб бошлади гапини Асет.— Ёз эди. Дадам касал билан овора бўлганда мен шу ерлик болалар билан дарё бўйига тушдим. Бу овулнинг рўпарасида дарё сал ёйилиб оқади. Соҳили қум. Кун сал шамол эди. Қумда югуриб келаётсак, дарёдан икки-уч метр берироқда қум устида машина баллони пайдо бўлиб, бир силкиниб, сувга юмалаб тушиб кетса бўладими?

— Қўй-э...

— Бу ёғини эшит. Кейин болалар билан сув бўйига чопиб борсак, ҳалиги баллон деганимиз, лаққабалиқ! Секин-секин думини билангпатиб, қирғоқдан узоқлашиб кетди. Кейин билсак, тўлқин билан ўйнаб қирғоққа чиқибди-ю, бир оз қирғоқда ётиб бор кучини тўплаб думини оғзига олиб келиб, думалаб кетибди...

— Мюнхаузен бўлиб кет-э!

— Мюнхаузен деганинг нима деганинг?

Мен Мюнхаузеннинг ким эканини тушунтириб бердим. Бу китобни Асет ўқимаган экан. Астойдил хафа бўлди.

— Ана шунақа-да, ўзинг гапир дейсан. Гапирсам, ишонмайсан!— деди у пўнгиллаб. — Ўз кўзим билан кўрдим, ахир. Кейин дадамга ҳам айтиб бердим. Дадам ишонди-ю... Сен бўлсанг... Дадам айтдики, ўша лаққа яшаш учун курашибди. Шундай қилмаганида қирғоқда ё ўлиб қолиши мумкин экан, ё биров келиб ўлжа қиларкан.

Бу воқеа бўлганми ё бўлмаганми, буниси менга қоронғи, аммо, лаққанинг ўз ҳаётини сақлаб қолиш учун қилган ҳаракати менга маъқул бўлди. Демак, ҳаракат қилса, ўз ҳаёти учун курашса бўлар экан-да!

Ҳамон оқиб кетяпмиз. Назаримда кун боягидан сал илигандай.

Қаердадир бир нарса чўзиб, гудок чалгандай бўлди. Ишонмай тағин қулоқ солдим. Тағин чалингандай бўлди.

— Асет, эшитяпсанми?— дедим жон ҳолатда.

— Нимани?

— Гудок!

Асет қулоқларини динг қилиб бир оз турди.

— Ова, —деди жонланиб.— Пароход! Қичқир! Помоги-т-е-е!..

— По-мо-ги-т-е-е!!

Бироқ бизларнинг бақирганимизни ҳеч ким эшитмади. Ҳалиги гудок овози аста-секин узоқлашиб кетди. Пароход эканлиги аниқ эди. Ҳатто моторининг гуруллаган товушини ҳам аниқ эшитдик. Бироқ туман туфайли ўзини аниқ кўролмадик.

Хаёл устида ўтирган эканман, музимиз бир нарсага келиб юмшоққина урилди. Асет ҳам, мен ҳам сирпаниб бориб ўша урилган нарсага бориб тақалдик. Бундоқ қарасак— ер! Музнинг бир чеккаси бизларнинг оғирлигимиздан қийшайиб сувга ботиб турибди. Оёқларимиз ҳам, чалворларимиз ҳам, халталаримиз ҳам сувда турибди. Ер, қамиш, буталар!.. Дарров ўрнимиздан турдик. Сув тиззамиздан келиб турар эди. Чилп-чилп кечиб қуруқ ерга чиқиб олдик. Орқамизга қарасак, ҳалиги муз гўё бизларни бир хокандоз хас ағдаргандай қирғоққа ағдариб ташлаб, аста-секин оқиб боряпти.

Бизларни шу ергача ардоқлаб елкасида кўтариб келган қадрдон музни қиёлмай бирпас қараб турдик-да, орқамизга қайтдик.

ЁШЛАР КУЙЛАЙДИ

Машраб БОБОЕВ

Парда ёпилади,
Саҳна айланади,
Намоён бўлади кўҳна
гўристон.
Парда ёпилади,
Саҳна айланади,
Гўристон ўрнида
яшнар гулистон.
Парда ёпилади,
Айланади саҳна,
Кимлар шоҳ бўлади
ва кимлар гадо,
Ким олдинга чиқар
саҳна айланганда,
Ким —
йўлин тополмай
бўлади адо.
Саҳна айланади,
Ҳар айланганда
Ўзга-ўзга даврон
бўлади бунёд.
Сенинг хоҳишингсиз
айланар саҳна,
Гўё ўзи бир Ер,
Ўзи бир Дунё...

Эркин АЗАМАТОВ

Каптарларга дон-дун сочаркан,
бобо,
Оқ рўмолин ёйди атрофга сақар.
Икки чинни каптар юрибди, аммо
Бобога кўринмас нега кўк каптар.
Қўшнилардан сўраб чиқди битталаб
Кўриб тушди бирма-бир
томларни ҳам.
Ахир топилар-ку каптар бир талай,
Наҳотки бир қуш деб шунча
ташвиш, ғам..
Кўк каптарни излаб-излаб шу кўйи,
Пешинга улади бобо саҳарни.
Рози эди изламоққа кун бўйи,
Набираси севарди шу каптарни.

* * *

Кезар эди боғда куз ели ғир-ғир,
Новдадан узилиб тушди бир япроқ.
Бироқ, уни севди на муқаддас Ер,
На унга куч бериб, ўстирган
бутоқ...
Яратмоқ ишқида жавлон урмасанг,
Халқингни этмасанг агар бахтиёр,
Меҳнат-ла ўзингга ҳайкал
қурмасанг,
Шу сўлғин япроқдан нима
фарқинг бор?

Қўлдош БЕКМИРЗА

Қилич берманг менга. йўқ керак
эмас,
Майли, берманг оҳанрабо соз.
Лекин, дўстлар, сиздан илтимос:
Қалам беринг менга ва парча
қоғоз.
Қалам билан қоғоз бўлса, бас
менга,
Кўнглимни ҳам хушҳол эта
оламан.
Учқур тулпор қилиб минаман
унга,
Истаган манзилга ета оламан.

* * *

Йўл устида бўлса ҳам,
майли,
Туришайлик бир дам юзма-юз,
Ўз ҳолига қўйиб кўзларни.
Боқишайлик ҳам шод, ҳам
маъюс.
Тилимизни тия қолайлик,
Суҳбатлашсин фақат кўзимиз.
Қайд этилсин ушбу суҳбатда
Ҳам ўтмишу, ҳам келгусимиз.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ОШХЎРГА ОШ, НОНХЎРГА НОН

Кўклам келиб, тутлар ҳам барг чиқарди. Лекин қўққисдан совуқ тушиб, анчагина баргни нобуд қилиб кетди. Ипак қуртларини оч қолдирмаслик учун энди нима қилиш керак. Яқин вақтларгача бу — ҳал бўлмас муаммо эди. Лекин Ўрта Осиё пиллачилик институтининг илмий ходимлари бунга ҳам чора топдилар. Улар тут дарахтининг кузги баргларини қуритиб олиб қўйишдек жуда ўнғай усулни ишлаб чиқдилар. Бундай барглар барча тўйимли моддалари билан ферментларини ўзида тўла сақлаб қолади ҳамда янги баргнинг ўрнини бемалол босаверади. Шу усулда тайёрланган «консерва»лар ипак қуртларига жуда хуш келди. Бундай озуқа пилла сифатига ҳам, ҳосилига ҳам зарар етказмаслигини тажриба тасдиқлади.

АЛОМАТ ОШҚОВОҚ

Самарқанд Қишлоқ хўжалик институтининг илмий ходими И. М. Ашеров етиштирган ошқовоқ билан роса юз кишини тўйдириш мумкин. Унинг оғирлиги 50 килограмм келади. Илгари илм-фанга маълум бўлмаган бу нав Хоразм областидан топилди. Шундай ошқовоқдан пиширилган парҳез таомлар сервитамин ва лаззатли бўлади.

БОЛАЛАР АДАБИЁТИ

Тоҳир ХОБИЛОВ

ОЙГА САФАР

ҲИКОЯ

Бир куни Ғани боғчасидан жуда хурсанд бўлиб қайтди. Нима бўпти денг: боғчада тарбиячи опаси унга: «Сен ҳам катта бўлганингда яхши ўқисанг космонавт бўласан, Ойга учасан...» деганмиш. Шу куни Ғанининг сира уйқуси келмади. Гоҳ ойисига, гоҳ дадасига «Космонавт амакилар яхши ўқишган эканми! Акам ҳам яхши ўқийдилару, энди космонавт бўладиларми! Ракетанинг ичи бизнинг уйимиздан каттами!» деб савол бераверив, қолижонига қўймади. Агар дадаси «Ўз вақтида ухламаган болалар космонавт бўлолмайди...» демаганида ким билади, Ғани қачон уйқуга кетарди.

...Ғани кўзини очганда, бурчакда скафандр турарди. Унинг ёнида бир киши нуқул Ғанига таъзим қилиб, қўли билан шу скафандрни кўрсатарди... Лекин сира гапирмас эди. Ғани нима гаплигига дарров тушунди. Буни қаранг-а, сал бўлмаса унутаёзибди, ахир бугун унинг Ойга учадиган куни эди-ку!

Ғанини кўчада ойнадек ярақ-ярақ қилиб турган чиройли, узун-чоқ қора машина кутарди. У «Волга»лардан ҳам учқур экан, бир зумда космодромга етиб келишди. Бу ерга одам сиғмай кетган. Ҳамма Ғанини кўргиси келади. Шу пайт кимдир унинг елкасидан аста ушлади. Қараса, Шоқосим. Пиқ-пиқ йиғлаяпти. «Мени кечир, энди сени ҳеч хафа қилмайман, ўйинчоқларингни тортиб олмайман» дейди. Ғанининг тантилиги тутиб кетди. «Мен сендан хафа эмасман. Ўйинчоқларимнинг ҳаммасини сен олақол» деди у кулиб. Ғанининг олдига яна анча одам келди. Охири ракетага чиқиб ўтирди. Шарақ-шурук қилиб эшиклар ҳам ёпилди. Команда эшитилди: Уч... Икки... Бир... пуск! Ракета орқасидан олов пуркаб Ойга қараб учиб кетди...

...Ғани Ойга келиб тушганда, кун ботаётган эди. Ой юм-юмалоқ, унинг ҳар ер, ҳар ери худди бир нарса қайнаётгандай вақир-вуқур қилади. Ҳамма ёқда баҳайбат харсанглар. Дарахт ҳам, сув ҳам, одам ҳам йўқ. Фақат Ғанининг ўзи...

Унинг олдида баланд қоя пайдо бўлди. Ғани ундан қандай қилиб ўтишни ўйлаб ҳам ўтирмади. Чунки бу ерда одам худди қушга ўхшаб учиб юради. Ғани роса учди. Учавериб зерикди ҳам. Ниҳоят чўққи кўринди. Ғани шу чўққига қўнди. Кейин аста нариги томонга, пастга учиб туша бошлади. Бирдан у кичкина уйчани кўриб қолди. Унинг ёнида баланд темир вишка. Худди Тошкентдаги телевидение вишкасига ўхшайди. Ғани ичкарига кирганн аввал бир оз қўрқиб турди. Кейин «Бу ерда нима бор экан!» деб қизиқиб уйчага кирди. Уйчада ҳеч ким йўқ. Ҳаммаёқда антиқа асбоблар, аппаратлар. Ғалати товушлар чиқаришади. Ҳар қайсисиники ҳар хил. Бирдан бурчакдан темир аппарат қўзғалиб қолди. Унинг тепасида иккита темир шохчаси ҳам бор экан. Ғани қўрққанидан бир зум ҳанг-манг бўлиб қолди. Лекин дарров ўзига келди. Ахир бу Робот амакиси-ку. Ғани уни бултур қишда Москвага борганида виставкада кўрган эди. Робот амаки уйқудан туриб керишган одамдай бир оз ғалати товуш чиқариб тебраниб турди. «Кўзи» бир-икки очилиб, юмилди. Кейин гапира бошлади:

— Сен Ойга чиққан биринчи одамсан. Мен сени анчадан бери кутардим. Энди бу ерга сен хўжайинсан. Кел, асбоблар билан танишиб ол. Кейин буларни ўзинг бошқарасан. Мен чарчадим. Дам оламан..

Робот амаки шундай деб бир мурватни бураган эди, Ғанининг олдида телевизор пайдо бўлди. Экрани бир оз жимирлашиб турди. Сўнг «Диққат», Марс! Диққат, Марс!» деган ёзувлар кўринди. Тангадай нарса яқинлашиб келаверди. Тобора катталашди. Охири экранга сиғмай кетди. Ниҳоят бир чиройли шаҳар кўринди. Шунақанги чиройлики, Ғани бунақасини кўрмаган эди.

— Бу Марс, — деди Робот амаки. У ҳатто кўчаларнинг номларини ҳам биларкан. Ҳаммасини айтиб берди.

Кейин иккинчи телевизор ишга тушди. Яна ҳалигидай бўлиб, бошқа бир шаҳар кўринди. Бу Тошкент эди. Ғани уни дарров таниди. Уйини, яхшилаб тикилиб қараган эди, ойисини ҳам кўрди. Ойиси Ғанининг кеча сиёҳ тўкилиб кетган қўйлагини юваётган экан. Ғани ғалати бўлиб кетди. У Ойда саёҳат қилиб юрибди-ю, ойиси бўпса ерда қолиб, кир юваяпти! Ойисиниям Ойга бирга олиб чиқса бўларкану, лекин барибир қўрқиб чиқмасдида! Ахир Ойга чиқишга ҳар кимнинг ҳам юраги бетлавермайди-да!

Ғани Робот амакидан сўради:

— Нега ойда уйлар йўқ! Марсда чиройли шаҳар бор экан.

— Мана, сен келдинг, энди қурасан, — жавоб берди Робот.

Ғани қувониб кетди. Ойнинг қаерига шаҳар қуришни мўлжаллаб кўриш учун ташқарига чиқди. Анча айланиб юрди. Бир маҳал қараса, Ойнинг энг четига келиб қолибди. Бўйнини чўзиб ерга қараган эди, юраги орқасига тортиб кетди. Ер жудаям пастда экан... Буни боя пайқамапти. Ғани ерга яна бир қарамоқчи эди, тусатдан қаёқдандир Шоқосим пайдо бўлди. У бармоғини бурнига қўйиб Ғанини масхара қилипти. Скафандр ҳам киймаган. Ғани ҳайрон бўлди.

Қизиқ боя йиғлаб кечирим сўровди, энди масхара қилапти. Ўзи Ойга қанақа қилиб чиқиб қолди!.

Ғани Шоқосимдан қочмоқчи бўлди. Бироқ оёқлари қимирламас, учишга ҳам мадори қолмаган эди. У «ойи»лаб бақира бошлади... Бу бақириғидан ўзи ҳам чўчиб уйғониб кетди...

Ғани тушининг ҳақиқатга айланишини, Робот амакиси айтгандай, Ойда чиройли шаҳар қуришни жуда-жуда истарди...

Қадимий ва ҳамиша навқирон Самарқанднинг Регистон майдонида.

Сонни Листоннинг Кассиус Клей (ўнгда) билан реванш матчи. Бу учрашув бир неча секундгина давом этган. К. Клей 1-раундаёқ рақибини нокаутга йиқитган.

РИНГНИНГ ҚУЛ ВА ҲОҚОНЛАРИ

ЧЕТ ЭЛ СПОРТИНИНГ ҚИЁФАСИ

Рингда жанг қилаётган боксчини чарм қўлқопсиз тасаввур қилиш қийин. Бундан 85 йил муқаддам профессионал боксчилари орасида жаҳон чемпиони унвони учун курашган америкалик Салливэн ва Райанлар чарм қўлқопсиз мушт билан жанг қилган эдилар. У пайтда чарм қўлқопнинг ўзи тугул сояси ҳам йўқ эди. Кейин, у вақтдаги боксчилар кураши ҳозирги боксчилар олишувидек маълум бир чекланган вақтда ўтказилмас эди. Раундлар келишиб олинмас ва икки рақибнинг бири ҳушидан кетиб йиқилмагунча жанг тўхтатилмас эди.

Мана шундай регламент ва шароитда жаҳон чемпиони тожи учун боксчилар профессионал бокс тарихининг биринчи варағини очганлар. Америкалик Джон Салливэн рақибини нокаут қилиб биринчи марта оғир вазнда жаҳон чемпиони унвонини қўлга киритган. Салливэн шу вақтда 26 ёшда эди.

«Темир Салливэн»нинг ғалабасидан сўнг уч йилгача уни ҳеч ким безовта қилмади. Ниҳоят 1885 йилда Райан ўз тақдирини синаб кўриш учун чемпион билан рингга чиқди. Бунда ҳам, 1886 йилда бўлган жангда Салливэннинг темирдек муштларидан зарба еган Райанни рингдан беҳуш ҳолда олиб чиқиб кетганлар.

Салливэннинг ғолибона одимини ўлкадоши Килрейн тўхтатиб қолмоқчи бўлди. Унгача жаҳон чемпионининг шиддатли зарбаларига, юксак жисмоний қувватига тоб берувчи рақиб топилмади. Икки рақиб ҳам олишувга ниҳоятда қунт билан тайёргарлик кўра бошладилар. Иккиси ҳам бир неча ҳафтагача муштини болғадек қаттиқ қилиш учун махсус туз аралаштирилган сувда қўлларини ювиб турди. Жанг бир неча соат давом этди. Килрейн бир неча марта ман этилган усулларни қўллаб қаршилик кўрсатса ҳам 75-(!) раундда Салливэннинг даҳшатли зарбасидан полга йиқилиб тушди. Шундан сўнг жаҳон чемпиони унвони учун даъвогарлик қилган Килрейн ўрнидан қайта турмади.

Салливэн ўз қудратининг чўққисига кўтарилган эди. У бокс билан беш йилгача хайрлашаётгани, шу муддат орасида рингга чиқмаслиги ҳақида ариза берди. Чемпионнинг бу ҳаракати бокс орқасидан кун кўраётган пулдорларни типирчилатиб қўйди. Улар кучли ва бақувват Корбетни рингга чиқариш учун тайёргарлик кўрабошладилар. Анча муддат ўтгандан сўнг катта суммадаги пул тикилади. Салливэн шу пулга кўз тикиб, порлоқ карьерасини барбод қилди. У 21-раундда Корбетнинг аёвсиз зарбасидан полга йиқилиб, ҳушидан кетади. Ҳам саккиз ёш кичик бўлган, ҳам тезкор ва кучли Корбеттнинг ғалабаси табиий эди.

Жаҳоннинг барча мутлоқ чемпионлари оғир вазнли боксчилар эди. Шунинг учун ҳам енгил, ўрта вазн категориясидаги боксчилар улар билан олишишга юраги дов бермас эди. Ўрта вазнда жаҳон чемпиони унвонига сазовор бўлган Фитцсиммонс биринчи бўлиб Корбеттнинг панжасига панжа урди. Даъвогар тожни қўлга киритиш учун ҳеч қандай имконияти йўқдек туюлди. У ўз рақибидан енгил (76 килограмм, рақиби 83 килограмм) бўлибгина қолмай, ундан катта ҳам эди. Ҳақиқатдан ҳам Корбеттга қарши беш раундга зўрға чидаш берди. Олтинчи раундда эса нокдаунда анчагача ётди.

Мана шу раунддан сўнг ўрта вазнлик боксчи ўзининг ниҳоятда юксак саботга эга эканлигини намойиш қилади. У жангни давом эттириб, 14-раундда Корбетт устидан ғалаба қозонади.

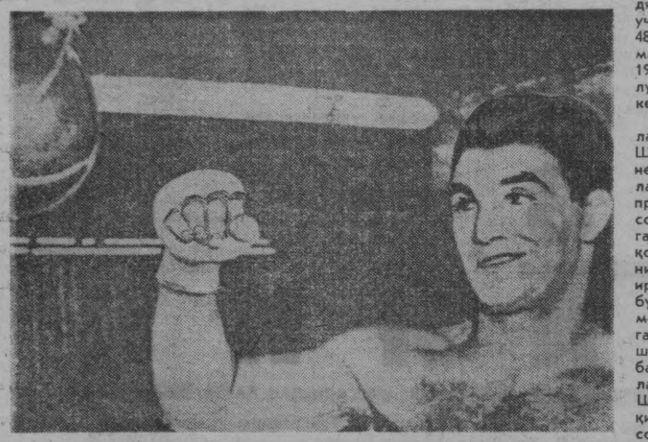

1951—1955 йилларда жаҳон чемпиони унвонини ўз қўлида тутиб турган Рокки Марчинао тренировка залида.

Фитцсимонснинг навбатдаги рақиби ўзидан ўн уч ёш кичик ва 25 килограмм оғир бўлган Жеффрис эди. Фитцсиммонснинг жасоратини кўриб қойил қолган ишқибозлар унга хайрихоҳлик билдиришди. Лекин Жеффрис ўн биринчи раундда нокаут билан ғолиб чиқди. Кейинчалик Фитцсиммонс «шу жангда бешинчи раунддан сўнг ярим ҳушсиз ҳолда эдим» деб эслайди. Унинг сотилган секундантлари унга заҳарланган сув ичириб қўйган эканлар .Фитцсиммонс яшаган бундай даврдан ҳар нарса кутса бўларди.

Жеффрис муносиб рақибларининг кўпи билан жанг қилиб, 1905 йилгача ҳеч кимдан енгилмай ўзи рингни ташлаб кетади. Лекин у бирмунча муддат ўтгандан сўнг яна рингга қайтади. Бу қуйидагича содир бўлади.

1908 йилда жаҳон профессионал боксчиларининг тожи негр Жек Жонсонга топширилади. Унинг бўйи 183 сантиметр, оғирлиги 91 килограмм бўлиб, юксак техник ва жисмоний тайёргарликка эга эди. Лекин, у оқ танли боксчи Бэрнс устидан ғалаба қозонгандан сўнг бутун Америка ирқчиларининг кўнглига ғулғула солиб қўйди. Мамлакат бўйлаб катта шов-шув кўтарилди. Маҳаллий матбуот «Америка боксининг юзини ерга қаратмайдиган оқ танли боксчини топиш лозим» деб ёза бошлади. Жонсон учун муносиб рақиб излай бошладилар. Жонсонга эса матбуот орқали ҳам, оғзаки ҳам таҳдид қилишарди, лекин бу боксчи кўнглини туширмади.

Мана шу ҳолда Джефрис яна рингга қайтди. У жанг учун отланади. Невада штатида бўладиган жанг учун 20 минг томошабин сиғадиган алоҳида стадион қурилди. Учрашувни томоша қилиш учун Салливендан тортиб Бэрнсгача бўлган жаҳон чемпионлари стадионга келадилар. Матчни ўтказувчи кўп сонли мухбирлар орасида дунёга машҳур ёзувчи Жек Лондон ҳам бор эди.

Бу мусобақа спорт характерида бўлмай, деярли сиёсий тус олган эди. Жефрис анча оғирлашиб, 125 килограмм бўлиб қолган эди. Лекин қора танли чарм қўлқоп устаси унинг аввалги шуҳратини унчалик эътиборга олмади. Жеффрис рингга анча кеч кўтарилган эди. Америкаликларнинг «идеали» бўлган Жеффрис ўн тўртинчи раундда чуқур нокдаунда ётади. Кейин ўн бешинчи раундда жангни давом эттирса ҳам, Жонсоннинг кетма-кет йўллаган шиддатли зарбаларидан йиқилиб, ҳушидан кетади. Уни рингдан олиб чиқиб кетадилар.

Қора танли жаҳон чемпионини мағлубиятга учратиш унчалик осон эмаслигини тушунган Америка пулдорлари жаҳон чемпиони унвони учун «оқ танлилар чемпионатини» ўтказишни лозим топадилар. Оқ танлилар ўртасида ўтказилган мусобақада биринчи бўлиб жаҳон чемпиони унвонини Маккатти, кейин Смит, Карпатьелар қўлга киритадилар. Лекин шундай бўлса ҳам жазаваси тутган ирқчилар Жонсондан аламини олиш учун тишини қайрай бошладилар. Улар бўйи 198 сантиметр, 113 килограмм оғирликка эга бўлган Уиллардни жангга ҳозирлай бошладилар. Бу боксчи Жонсонни 26-раундда нокаутга учратиб, мағлуб қилган бўлса ҳам, унинг ғалабаси ғайри табиий туюлди. Бу икки боксчининг жангидан сўнг маҳаллий матбуот бор сирни очиб қўяди. Жонсон аввалдан пулга сотиб олинган эди. Америка ирқчилари қўлга киритолмаған нарсани уларнинг доллари амалга оширди.

Жонсон рингдан кетгандан сўнг ирқчилар бундан буён қора танли негрлар рингга чиқишларининг олдини олабошладилар. Деярли чорак аср жаҳон чемпиони унвонини оқ танли боксчилар қўлда тутиб турдилар. Профессионал бокс эса пул ортириш манбаига айланиб қолди.

Профессионал бокс ўз даврасига кейинчалик Демпси, Тунней каби моҳир чарм қўлқоп усталарини тўплади. Демпси 79 та жанг ўтказиб, 58 учрашувда ғолиб чиққан. Улардан 48 тасида нокаут билан рақибларни мағлубиятга учратган. Тунней эса 1928 йилгача биронта учрашувда мағлубиятга учрамай рингни ўзи ташлаб кетган.

Ўттизинчи йилларда жаҳон боксчиларининг юксак поғонасига немис Шмеллинг, италиялик Примо Карнера, америкалик Шаркилар кўтариладилар. Худди мана шу йилларда профессионал бокснинг юлдузи ҳисобланган Жо Луис ғалабаларни қўлга киритади. Яна тож учун курашда қора танлилар кетма-кет ғалабаларни қўлга кирита бошлайдилар. Энди ирқчилар бу ҳолга кўникишга мажбур бўладилар. Жо Луис деярли ҳамма учрашувларда порлоқ ғалабаларга эришади. У 27 та ғалаба қозониб, шундан 23 тасида нокаут билан қўли баланд келган. Мана шу порлоқ келажак олдида Жо Луисни немис Шмеллинг жангга чақиради. Луис рақибининг имкониятларини тўла ҳисобга олмай, 12-раундда нокаутда бўлиб, мағлубиятга учрайди. Шмеллингнинг ғалабасини матбуот катта мадҳлар билан кутиб олади. Лекин 1937 йилда яна шу икки рақиб рингга кўтариладилар. «Қора бомбардимончи» 120 минг томошабин олдида Шмеллингни 1-раунддаёқ шиддатли зарба билан нокаутга йиқитади. Бу ғалаба Жо Луисга катта шуҳрат олиб келди. Шундан сўнг Жо Луиснинг панжасига панжа урмоқчи бўлган боксчилар мағлубиятга учраб, рингдан бош эгиб чиқиб кетавердилар. 1948 йилгача 34 ёшли Жо Луис бирон матчда ҳам мағлубиятга учрамади. У ўзининг порлоқ шуҳратини энг чўққисида ҳеч кимдан енгилмай рингни ташлаб кетади.

1952 йилда жаҳон чемпиони тожини ажойиб боксчи Рокки Марчиано қўлга киритади. У уч йил давомида профессионал рингнинг ҳокими бўлиб турди. Рокки шу давр ичида жаҳон боксининг ҳамма юлдузлари билан учрашиб чиқди. Унинг шиддатли зарбаларига, кутилмаган ҳужумларига камдан-кам боксчи дош берар эди. Ўзининг саккиз йиллик карьераси давомида Марчиано 49 марта рингга чиқиб, 43 матчда рақибларини нокаут билан мағлубиятга учратди. Марчиано рингга кўтарилган пайтида ўз хўжайинларига катта фойда келтирди. Лекин у барча профессионал бокс юлдузларини мағлубиятга учратгандан сўнг унга муносиб рақиб қолмаганлиги учун ҳам учрашувларга кам одам туша бошлади. Чунки учрашувнинг якуни аввалдан маълум бўлиб қолар эди. 1956 йилда улар профессионал бокснинг энг ёрқин юлдузларидан бири Марчианони рингдан ҳайдаб юборадилар.

1937—1948 йилардлаги жаҳон чемпиони Джо Луис ўзининг машҳур ияк остига шиддатли мушт тушириш усулини қўллади. Рақиби —1930-1931 йилардаги жаҳон чемпиони Макс Шеллинг нокаудда.

Жаҳон чемпиони тожини XV олимпиада ўйинларининг чемпиони қора танли Флойд Паттерсон қўлга киритади. Хельсинкидаги жангдан сўнг Паттерсон профессионал рингда 31 марта жанг ўтказади. Унинг ғолибона одимини швециялик Юханссон тўхтатиб қолади. Швециялик боксчи учинчи раундда Паттерсонни нокаутга учратиб, унинг тожини қўлга киритади. Бир йил ўтгандан сўнг АҚШда бу икки боксчининг реванш матчи бўлиб ўтади. Америка боксининг ўн минглаб ишқибозлари жаҳон чемпиони унвонини яна Америкага қайтариш зарур деб шиорлар ташлайдилар. Паттерсон бу учрашувда швециялик боксчини олтинчи раунддаёқ нокаут билан полга йиқитади.

Юханссон бу билан тинчимай тўққиз ой ўтгандан сўнг яна Паттерсон панжасига панжа уради. Паттерсон бу гал ҳам швецияликни йиқитади.

Римда ўтказилган олимпиада ўйинларининг олтин медаль эгаси Кассиус Клей профессионал боксга ўтиб, ўз устида тинмай машқ қилаётган эди...

Собиқ жаҳон чемпиони Жо Луис қора танли боксчи Сонни Листонни Паттерсон билан жанг қилишга даъват этади. Қудратли кучга эга бўлган Листон рақибидан ҳам оғир бўлиб, биринчи раунддаёқ Паттерсонни нокаутга учратади. Бу рақиблар учрашуви профессионал бокс тарихида энг қисқаси ҳисобланади. Бир йил ўтгандан сўнг Паттерсон реванш олиш учун рингга чиқади. Бу гал ҳам биринчи раундда нокаутга учраб енгилади.

Уч йил ўтгандан сўнг 1964 йил февралида профессионал бокс янги жаҳон чемпионига эга бўлади. Бу боксчи 22 ёшли қора танли Кассиус Клей эди. У Листон билан бўлган матчда ажойиб ғалабани қўлга киритади. Паттерсоннинг жаҳон чемпиони тожини қўлга киритиш учун қилган ҳаракатини ҳам пучга чиқаради. Қисқа вақт ичида Клей қатор ғалабаларни қўлга киритиб, катта шуҳратга эга бўлди. Жо Луис, Рокки Марчианоларнинг шуҳрати унинг шуҳрати соясида қолиб кетади. Лекин яқинда Америка ирқчилари Клейни Вьетнамдаги урушга бориш учун даъват қилдилар. Вьетнамдаги урушга боришни хоҳламаган Кассиус Клей устидан яқинда суд процесси бўлиб ўтди. Клейни беш йилга қамоқ жазосига ҳукм қилиб, яна унга ўн минг доллар жарима солдилар. Профессионал боксчиларнинг федерацияси Кассиус Клейдан жаҳон чемпиони унвонини олиб ташлади.

* * *

Биз юқорида профессионал боксчилар орасида жаҳон чемпиони тожини қўлга киритган боксчиларнинг қисқача тарихини айтиб ўтдик. Боксчилар тарихида ҳақиқий ринг усталари капитал дунёсида қанчалик эксплуатация қилиниши яққол кўзга ташланади.

К. Клей (ўнгда) нинг рақиби Сонни Листон нокдаундда.

Ҳар тўғрида

КАЛЛА ҚИЛУВЧИ БАЛИҚЛАР

Узоқ шарқдаги Тунец балиқ овлаш базасининг балиқчилари жанубий денгизлардаги балиқларнинг ғалати хулқ-атворини кузатдилар. Тунец балиғи сингари қармоқ билан овланадиган марлин балиғининг қилиқлари айниқса ғалатидир.

Қармоқ тортила бошлаганида Марлин унча безовталанмайди, лекин у балиқ овлаш кема бетига чиқарилганида аввало тўлғанади, сўнгра юқорига отилиб, учраган ҳамма нарсани «калла қилади». Одатда Марлин вазни 60—200 килограмм, баъзилари эса 700 килограммгача бориши назарда тутиладиган бўлса, албатта, унга дуч келганнинг омон қолиши қийин.

«Светлий луч» базасига қарашли кема қозиғига қадалиб қолган Марлин тумшуғи ана шундай калла қилиш тўғрисида эсдалик бўлиб турибди. Балиқ ўзининг «шамшири» билан кема ёғочини тешиб ва тумшуғини синдириб, денгизга ағанаб тушган ва майиб бўлиб қолган.

●

ҲАММАСИ АСАЛАРИЛАР ҲАҚИДА

Грузия қишлоқ хўжалик министрлиги асаларичилик станциясининг илмий секретари, биология фанлари кандидати Зураб Макашвили Европа мамлакатларида асаларичиликнинг ривожланиши тўғрисида ҳикоя қилувчи медаллар коллекциясини тўплади.

Кўп вақт ўтганлигидан хиралашиб қолган медаллар қиёфаси ғоят хилма-хил. Улар орасида нодир медаллар ҳам бор. 1865 йил рус ихтиёрий экономика жамиятининг 100 йиллиги шарафига зарб қилинган медаль юзига походдан қилинган асалари уяси тасвирланган. Коллекцияда рус асаларичилар жамиятининг турли йилларда чиқарган медаллари бор.

(ТАСС мухбирлари).

Редактор ўринбосари
Ҳ. ИБРОҲИМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

6 ИЮЛДА

ВАТАНИМИЗ РАДИОПАНОРАМАСИ АРМАНИСТОН ССР КУНИ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 Шу куннинг ҳикоялари. С. Зуннунова. «ЭРКА» ҳикояси (ўзбекча).
18.30 Фурқат ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар.
19.20 Татар куйлари.
20.00 «Октябрь» радиостанциясининг программаси (русча).
20.30 Янги Тошкентни қураётганлар учун концерт.
21.25 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.
22.00 «Зангезур — Арманистоннинг урали» деган очерк.
22.15 Кечки концерт.
22.30 «МЕНИНГ РЕВОЛЮЦИЯМ». Арманистон радиосининг адабий-музикали радиокомпозицияси.
23.20 «ЕЗ ОҚШОМЛАРИ» деган музикали-адабий радиокомпозиция.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Ёшлар ижоди (ўзбекча).
19.30 «Уларни қитъалар қаршилайди». Арманистоннинг музикали эшиттириши.
20.10 «ЕР ВА ЭЛ». Арманистон радиосининг эшиттириши.
20.50 «Саноат ходимлари даврасида» циклидан эшиттириш (русча).
21.00 Тожикистон филармонияси рубобчи аёллар ансамблининг концерти.
21.30 Арманистон эстрадаси янгиликлари.

7 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 Концерт.
8.25 «Куйлардан — қўшиқларга».
9.30 Лирик қўшиқлар.
11.10 «Ўзбекистонда фаннинг равнақ топиши» циклидан эшиттириш (ўзбекча).
11.25 Хоразм достонларидан қўшиқлар.
12.15 Спорт эшиттириши (ўзбекча).
12.30 Ўзбекистон артистлари ижросида СССР халқларининг куйлари.
12.50 Илмий темаларда эшиттириш (русча).
13.30 «Куйлардан-куйларга».
16.10 Қардош республикалар музика маданияти. Шевкет Алекперова куйлайди.
17.00 Ўзбекистон ва Туркманистон халқ артисти Комилжон Отаниёзов куйлайди.
18.10 «Шопен ҳаётидан» деган музикали ҳикоя.
18.30 Тинчлик ҳақида, Ватан ҳақида куйлаймиз.
19.20 Социализм мамлакатлари халқларининг куйлари.
20.00 Футбол. СССР кубоги учун. «ПАХТАКОР» — «ДИНАМО» (Минск) командалари ўйини ҳақида репортаж.
20.50 «Шонли 50 йиллик олдидан». «Темирйўлчилар қўшимча резервлар излаб топмоқдалар» (русча).
21.25 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.
22.00 «Дунё воқеалари» (ўзбекча).
22.10 Филология фанлари кандидати О. Шарафиддиновнинг «ЙИЛЛАР ВА ЙЎЛЛАР» деган суҳбати. Иккинчи эшиттириш (ўзбекча).
23.20 Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Рус куйларидан концерт.
19.00 Ўзбек халқ куйлари.
19.30 Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги олдидан. Фурмановнинг «Чапаев» романидан парчалар (русча).
20.10 Чолғу куйлари.
21.00 Л. Шарипова концерти.
21.30 Б. Мамбетовнинг «Фарғона тўқимачилари» деган очерки (татарча).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 1. «Тонеж ашулачилари». 2. «Сибирь халқ хори куйлайди» деган музикали очерклар.

Телевидение

6 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

(3-канал)

Рус тилида:

18.00 Телевизион янгиликлар.
18.20 Болалар учун. «Ким кучли?» деган қўғирчоқ фильм.
18.40 Эшиттиришлар программаси.
18.45 «ИККИ КАПИТАН». Бадиий фильм.

Ўзбек тилида:

20.20 Телевизион янгиликлар.
20.40 Юбилей қурилишларида.
21.00 Ярим аср йилномаси. Мирмуҳсин. Адабий портрет.
22.15 «Доктор Шлюттер». Телевизион бадиий фильмнинг тўртинчи серияси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

(5-канал)

Ўзбек тилида:

18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Математика. Тескари функция тушунчаси.
18.35 Физика. Доимий ток қонунлари.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.45 Ўқувчилар учун. Ленинграддан эшиттириш олиб кўрсатилади.
20.30 Москвада Туркманистон ССР ҳафталиги. Туркманистон ССРда фан.
21.00 Телевизион янгиликлар.
21.15 «Буни барча билиши керак». Аҳолига граждан мудофааси ҳақида циклидан.
21.35 Қишлоқ янгиликлари.
22.00 Москвада Туркманистон ССР ҳафталиги.
01.00 Жаҳон ҳафта ичида.
01.30 Москва эшиттиришларининг охири.

7 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

(3-канал)

Рус тилида:

17.55 Эшиттиришлар программаси.
18.00 Телевизион янгиликлар.
18.20 Болалар учун. «Сеҳрли қайин дарахти ёнида».
18.45 Реклама ва эълонлар.
19.00 СССР кубоги учун. Футбол. «ДИНАМО» (Минск)—«ПАХТАКОР» (Тошкент). Танаффус вақтида ўзбек тилида телевизион янгиликлари.

Ўзбек тилида:

20.45 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун. «ИЮЛЬ — ЗАРБДОР ОЙ».
21.05 Алижон Ҳасанов ва Раиса Хўжасандовалар ҳақида суҳбатли концерт.
22.05 «Юқори ҳосил учун курашда». Қозоқ тилида эшиттириш ва концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

(5-канал)

Рус тилида:

17.55 Эшиттиришлар программаси.
18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Физика. Ўзгарувчан ток.
18.35 Математика. Тенгламалар системасини ечиш.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.45 Болалар учун мультфильм.
20.00 Москвада Туркманистон ССР ҳафталиги. Москвадаги Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасидан байрам олиб кўрсатилади.
21.00 Телевизион янгиликлар.
21.15 И. Гончаров. «Обломов». Ленинграддан телеспектакль премьераси олиб кўрсатилади.
23.00 Янгиликлар эстафетаси.
24.00 Москва эшиттиришларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

(9-канал)

17.00 ОЛМАОТА ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ ЭШИТТИРИШЛАРИ.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

19.30 Эшиттиришлар программаси.
19.35 Болалар учун. «Сенинг тенгдошларинг».
19.55 «Скифлар», «Фақат олти секунд». Ҳужжатли фильмлар.

Рус тилида:

20.20 Илмий-оммабоп фильм.
20.40 «Сиз уларни танийсиз ва севасиз». Концерт.
21.40 «СЕПСИЗ ҚИЗ». Бадиий фильм.

Кино театрларда

6 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Ўтмиш билан учрашув — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кечқурун).

Бумеранг — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Ташвишли ёшлик (кеч соат 8.20 минутда ва 10.00 да), Гераклнинг жасорати (кечқурун) — НАВОИЙ номли.

Вена қизлари (кеч 6, 9.45 минутда), Ҳозир бошқача замонлар (кеч 8 да) —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Килиманжаро қори — «МОСКВА» (кечқурун).

Айболит-66— САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Аччиқ донлар — «ХИВА», «РАКЕТА».

Кеча, бугун, эртага — «ФЕСТИВАЛЬ».

Килиманжаро қори—«ТЕЛЬМАН номли.

Бумеранг — «ВАТАН».

Геракл жасорати —НАВОИЙ номли.

7 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Андрес Лапетеусга нима бўлди? — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Бумеранг — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да).

Хавфли ёшлик — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (кеч соат 8.20 ва 10.00 да).

Ҳозир бошқача замонлар — (эрталаб 10, кундуз соат 12,4 ва кеч 8 да) Вена қизлари (кундуз соат 2, кеч 6.9.45 минутда) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Айболит-66 — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Геракл жасорати — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Аччиқ донлар — «МОСКВА» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 9.40 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

Кеча, бугун, эртага — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ҳозир бошқача замонлар — «ХИВА»

Килиманжаро қори — ТЕЛЬМАН номли.

Андрес Лапетеусга нима бўлди? — «ВАТАН».

Ўтмиш билан учрашув — «РАКЕТА»

Геракл жасорати — НАВОИЙ номли.

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ
6 июль
эрталаб соат 10 дан бошлаб
факультетлар бўйича
ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ:
архитектура факультети — Ўзбекистон кўчаси, 16 уй
қурилиш факультети — Я. Колас кўчаси, 16 уй.
химия-технология факультети — Т. Шевченко кўчаси, 1 уй.
механика факультети — М. Горький кўчаси, 57 уй.
самолёт-қуриш факультети — М. Горький кўчаси, 57 уй.
инженер-физик факультети — Ульянов кўчаси, 3 уй.
энергетика факультети — Ульянов кўчаси, 3 уй.

«УЗЭНЕРГОСБИТ»
электрдан фойдаланганлик учун счёт ёзиш ўзларига топширилган кишиларга таклиф қиладики.
ЭЛЕКТР УЧУН
ҳар ойнинг 1 кунидан 11 кунигача счёт ёзиб. тегишли пулни Госбанкнинг кирим омонат кассаларига тўласинлар.
Ўтган вақт учун
ҚАРЗЛАРИ БЎЛГАН
абонентлар уни дарҳол тўлашлари лозим.
Счётлар ўз вақтида тўланмаса. электр огоҳ қилинмасдан узиб қўйилади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ГЕОЛОГИЯ МИНИСТРЛИГИНИНГ ЎРСИГА
катта товаршунос
К Е Р А К
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Т. Шевченко кўчаси, 11 уй, 39 хона. Телефон № В-3-02-90.

«СРЕДАЗЭЛЕКТРОСЕТЬСТРОЙ» трестига
ускуналар бўлими ва материал-техника таъминоти бўлими бошлиғи ўринбосари, ускуналаш ва конструктор инженерлари, бухгалтер-ревизор, катта иқтисодчилар
К Е Р А К
Шунингдек, трест Тошкент, Самарқанд, Чимкент, Олмаота ва Душанба шаҳарларида ишлаш учун қурилиш ташкилотларида ишлаб тажриба орттирган шофёрлар, автокранчилар, тракторчи,-бульдозерчилар, электр чизиқчилар, экскаваторчилар, пармалаш ва портлатиш ишлари усталари, портлатувчилар ва қурилиш мутахассиси бўлган ишчиларни ишга
ТАКЛИФ ЭТАДИ.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Ш. Руставели кўчаси, 41 уй, иккинчи қават, 202 хона, кадрлар бўлими.

Самарқанд область Оқдарё районидаги 2 ўрта мактаб томонидан Хубутқулов УЗОҚ номига берилган 370658 номерли йўқолган етуклик аттестати
БЕКОР ҚИЛИНСИН.

«ГЛАВТАШКЕНСТРОЙНИНГ ТРАНСПОРТ БОШҚАРМАСИГА
автотранспорт ўқув комбинати директори, илмий бўлим мудири, назарий ва ишлаб чиқариш таълими бўйича ўқитувчилар, катта бухгалтер, хўжалик мудири
К Е Р А К
Автобазада ва аппарат бошқармасида ишлаш учун: автотранспортни эксплуатация қилиш ва тузатиш бўйича инженер-техник ишчиларни, автотранспорт экономикаси ва ҳисоби билан таниш бўлган бухгалтерлар ва инженерлар ҳамда, авторемонтчилар ва шофёрлар
К Е Р А К
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 22 уй, кадрлар бўлими.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 БЕТ

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар. Дзержинский кўчаси. 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор —В3-02-49 дан В3-02-58гача, редактор ўринбосарлари — В3-29-33, В3-29-09; масъул секретарлар —В3-27-22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — В3-29-42; санoат, қурилиш ва транспорт бўлими —коммутатор орқали 7-81; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — В3-29-55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари — В3-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — В3-27-57; ахборот бўлими — В3-65-57; эълонлар бўлими — В3-81-42.

Р. 05465 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64579. Нашр. № 2950.